

A

آزمون آزمایشی ۱۷ بهمن

دفترچه پاسخ تشریحی

ویژه پایه یازدهم

گروه آزمایشی علوم انسانی

مرحله
۷

۱۴۰۴-۱۴۰۵

گزینه دو
مؤسسه آموزشی فرهنگی

تذکرات مهم ↓

➤ آزمون پیشرفت تحصیلی مرحله ۸ گزینه دو، در روز جمعه ۸ اسفند ۱۴۰۴ برگزار می‌گردد.

➤ دانش آموز گرامی، جهت استفاده از خدمات اختصاصی خود مانند کارنامه‌های هوشمند بعد از آزمون ارزشیابی، بانک سؤال گزینه دو، رفع اشکال هوشمند و...، با استفاده از شماره داوطلبی (به عنوان نام کاربری) و کد ملی خود (به عنوان رمز عبور) وارد وبسایت گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir شوید.

➤➤ در صورتی که اینترنتی ثبت نام کرده‌اید، رمز عبور شما همان رمزی است که خودتان انتخاب نموده‌اید.

➤ کارنامه‌های آزمون ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۷ به صورت کامل، با فاصله زمانی کوتاهی پس از آزمون مطابق اطلاعیه اعلام شده، بر روی پایگاه اینترنتی گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir قرار می‌گیرد. در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی شهر خود پیگیری نمایید.

دانش آموز گرامی، شما می‌توانید با اسکن تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند و یا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام مؤسسه گزینه دو وارد شوید.

gozine2.ir

مدیر واحد آموزش تخصصی: محمدرضا محمدهاشمی

معاون تولید محتوا: علی الفتی

کارشناسان

طراحان

سید مهدی عابدی • سید علی موسوی راد

سید امیرمحمد سیدشاکری • علی فرمد

مسئول درس: علی افضل زاده
دستیاران: عباس سعیدی - وحید جعفری

حسابان و ریاضی ۱

گروه ریاضی
معاون: امیرمحمد سیدشاکری

علی صادقی • مانی خدابنده

فرهاد فرزانی • سعید اکبرزاده • هادی کاظم نژاد

مسئول درس: سعید اکبرزاده
دستیار: هادی کاظم نژاد

هندسه

حسین خواجوند • مانی خدابنده

امیدرضا پورحسینی

مسئول درس: سعید اکبرزاده
دستیار: فرهاد فرزانی

آمار و احتمال

پوپک مقدم

محمد خانگلدی

مسئول درس: ایمان اردستانی
دستیاران: وحید جعفری - مهدی پوررضایی

ریاضی تجربی

امیرحسین حریری • ایمان حسین زاده

علیرضا صحرایی • عباس مالکی

مسئول درس: حسین افسری
دستیاران: مهدی پوررضایی - عباس مالکی

ریاضی و آمار

کارشناسان

طراحان

علی جوهری • میلاد حاتمی • نرگس حسینی

منصوره رئیس دانا • سعید خورشیدی نسب • جواد ابادرلو • رضا بهنامی

مسئول درس: بتول خواجه پور

زیست شناسی

گروه علوم
معاون: محمد حسین کشانی

مریم گلی حسن لو

یوسف صباغی • محسن داودی

مسئول درس: منصور داوودندی
دستیار: ساناز دریکوندی

فیزیک

محمد احمدی

محمدعلی توسلی فر • یاسر راش • محمد احمدی • بابک اسفندی

مسئول درس: سید حامد میرقادری
دستیار: حسین سعادت

شیمی

فرزانه صاعدی • حسن علیمحمدی • روزبه اسحاقیان

فرزانه رجایی • حسن علیمحمدی • عباس روزبهانی

مسئول درس: شکیبا کریمی

زمین شناسی

کارشناسان

طراحان

محمدصادق حسام زاده • محمدرضا پیرو • علیرضا حیدری

مینا پژنگ • هادی قورزایی • محمدحسین صفایی • حمزه کریم تباح فر • امیرمهدی اسفندی

مسئول درس: محمدرضا پیرو
دستیار: سپهر سالارکیا

علوم و فنون ادبی

مهتاب شیرازی • هستی ناصح

الهام میرزایی • علیرضا مختاری • آزاده میرزایی • مبینا تاجیک

مسئول درس: الهام رضایی
دستیار: فاطمه صفری

جامعه شناسی

علی شکرکی • فاطمه یاری

مهدی پارچه باف دولتی • نگین تربیتی

مسئول درس: سیده ضحی سکاکی
دستیار: ثنا کاشیان

روان شناسی

فاطمه نظری • مهتاب شیرازی • سارا حمزه • صبا پهلوان

سید محسن ماهینی • ولی برجی • حمیدرضا قائد امینی • آریا ذوقی • جواهر فرحات • امینه کارآمد

مسئولین درس: پویا رضاداد
محمدحسین حقیقت

زبان عربی

گروه انسانی
معاون: اکبر آخوندی

مهتاب شیرازی • محمدصادق حسینی

مهسا اصغری • سیده ساره زاهدی

مسئول درس: سیده ساره زاهدی

تاریخ

مهتاب شیرازی • محمدصادق حسینی

سیده ساره زاهدی • الهه ریاحی نسب • محسن سلیمانی

مسئول درس: الناز گنج کار
دستیار: الهه ریاحی نسب

جغرافیا

سپهر علی پور • ابوالفضل میرمحمدی • امیررضا علیزاده

فاطمه شریف زاده • محسن انصاری • محمدحسین خدام

مسئول درس: سعید رحیمیان
دستیاران: محمدحسین خدام - فرزاد مختاری نژاد

فلسفه و منطق

کوثر رعدی

میترا چینی ساز • مینا پژنگ • طاهره کریمی • علی محسنی • آیدانا رستمی • محمدرضا مبارکی • آرش بدری

مسئول درس: امیر محمدبیگی
دستیار: محمدرضا مبارکی

اقتصاد

ریاضی

۱- پاسخ: گزینه ۲

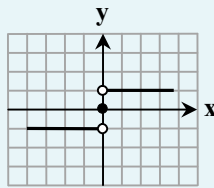
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

خوبه اینو بدونی

- تابع $f: A \rightarrow B$ را که در آن، مجموعه $R = \{c\}$ برد تابع است، «تابع ثابت» می‌نامند. در تابع ثابت، برد تابع تنها شامل یک عضو است.
- توابعی که در بخش‌های مختلف دامنه، ضابطه‌های مختلف دارند، «توابع چندضابطه‌ای» نامیده می‌شوند؛ مثلاً اگر یک تابع از دو ضابطه پیروی کند، یک تابع دوضابطه‌ای نامیده می‌شود.
 - توابع چندضابطه‌ای که در آن‌ها هر ضابطه تابع برابر با عددی ثابت باشد را «توابع پلکانی» می‌نامند.
 - تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می‌نامند:

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

جوابش اینه

طبق تعریف تابع علامت، چون همه ضابطه‌های آن، عدد ثابت هستند، پس تابع علامت، نوعی تابع پلکانی است و گزینه ۲ پاسخ است.

نباید سراغ اینا بری

- گزینه ۱: ضابطه‌های تابع چند ضابطه‌ای می‌توانند شامل متغیر x باشند و لزوماً تابع ثابت نیستند.
- گزینه ۳: برد توابع پلکانی، اعداد ثابت است ولی لزوماً شامل یک عدد نیست.
- گزینه ۴: همه ضابطه‌های تابع پلکانی، اعداد ثابت هستند ولی ضابطه‌های توابع چندضابطه‌ای، می‌توانند اعداد ثابت نباشند.

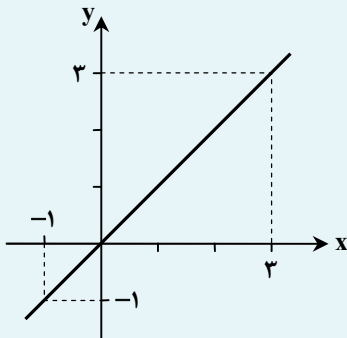
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

۲- پاسخ: گزینه ۳

خوبه اینو بدونی

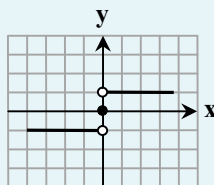
- تابع با ضابطه $f(x) = x$ را «تابع همانی» می‌نامند. با توجه به ضابطه تابع، در تابع همانی دامنه و برد همواره با یکدیگر برابرند. از لحاظ هندسی نمودار این تابع نیمساز ناحیه اول و سوم است:

$$\begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ R_f = \mathbb{R} \\ D_f = R_f \end{cases}$$

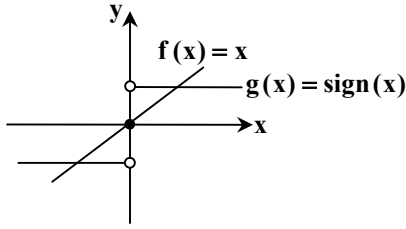
- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می‌نامند:

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

طبق تعریف تابع همانی و تابع علامت، آن‌ها را در یک دستگاه محور مختصات رسم می‌کنیم:

مشاهده می‌کنیم که توابع $f(x) = x$ و $g(x) = \text{sign}(x)$ ، در سه نقطه $x = 1$ ، $x = 0$ و $x = -1$ ، متقاطع هستند.

۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

- توابعی که در بخش‌های مختلف دامنه، ضابطه‌های مختلف دارند، «توابع چندضابطه‌ای» نامیده می‌شوند؛ مثلاً اگر یک تابع از دو ضابطه پیروی کند، یک تابع دو ضابطه‌ای نامیده می‌شود.

طبق فرض سؤال، داریم:

$$\begin{cases} -3 < 0 : f(-3) = \frac{-3}{3} + 2 = 1 \\ 3 \geq 0 : f(3) = 2 - \frac{3}{3} = -1 \end{cases} \Rightarrow f(-3) + f(3) = 1 - 1 = 0$$

حال مقدار هر یک از گزینه‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\text{گزینه ۱: } f(0) = 2 - 0 = 2 \quad \times$$

$$\text{گزینه ۲: } f(-6) = -\frac{6}{3} + 2 = 0 \quad \checkmark$$

$$\text{گزینه ۳: } f\left(-\frac{3}{2}\right) = \frac{-\frac{3}{2}}{3} + 2 = -\frac{1}{2} + 2 = \frac{3}{2} \quad \times$$

$$\text{گزینه ۴: } f\left(\frac{3}{2}\right) = 2 - \frac{\frac{3}{2}}{3} = 2 - \frac{1}{2} = \frac{3}{2} \quad \times$$

بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

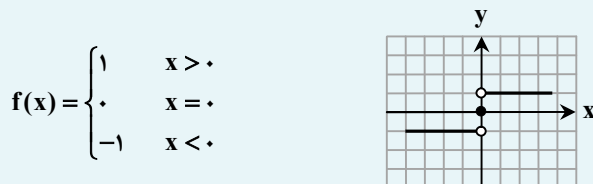
۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

- توابعی که در بخش‌های مختلف دامنه، ضابطه‌های مختلف دارند، «توابع چندضابطه‌ای» نامیده می‌شوند؛ مثلاً اگر یک تابع از دو ضابطه پیروی کند، یک تابع دو ضابطه‌ای نامیده می‌شود.

- توابع چندضابطه‌ای که در آن‌ها هر ضابطه تابع برابر با عددی ثابت باشد را «توابع پلکانی» می‌نامند.

- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می‌نامند:

طبق تعریف تابع پلکانی، همه ضابطه‌ها باید عدد ثابت باشند. حال هر یک از گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$\text{گزینه ۱: } f(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} \frac{4x+12}{x+3} & x \geq 2 \\ -3 & x < -2 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} \frac{4(x+3)}{x+3} & x \geq 2 \\ -3 & x < -2 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} 4 & x \geq 2 \\ -3 & x < -2 \end{cases}$$

در دامنه $x \geq 2$ ، عبارت $x+3$ مخالف صفر است و می توان آن را از صورت و مخرج ساده کرد.

$$f(x) = \begin{cases} -2 & x > 0 \\ x & x = 0 \\ \sqrt{x} & x < 0 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} -2 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ \sqrt{x} & x < 0 \end{cases}$$

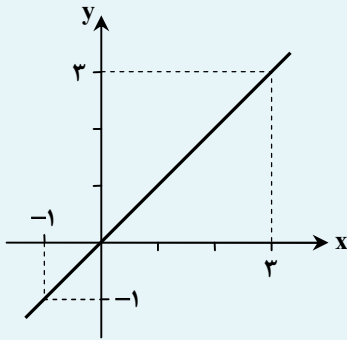
$$f(x) = \begin{cases} \frac{x^2-1}{x-1} & x \leq 0 \\ 2/5 & x > 0 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} \frac{(x-1)(x+1)}{x-1} & x \leq 0 \\ 2/5 & x > 0 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} x+1 & x \leq 0 \\ 2/5 & x > 0 \end{cases}$$

همان طور که مشاهده می کنیم، تابع دوضابطه ای گزینه ۴، تابع پلکانی نیست و یکی از ضابطه ها، شامل متغیر x است.

۵- پاسخ: گزینه ۱ **▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)**

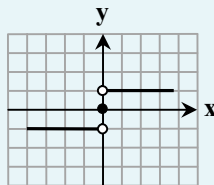
- تابع با ضابطه $f(x) = x$ را «تابع همانی» می نامند. با توجه به ضابطه تابع، در تابع همانی دامنه و برد همواره با یکدیگر برابرند. از لحاظ هندسی نمودار این تابع نیمساز ناحیه اول و سوم است:

$$\begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ R_f = \mathbb{R} \\ D_f = R_f \end{cases}$$

- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می نامند:

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

طبق فرض سؤال و تعریف تابع همانی و تابع علامت، از آنجا که برد تابع علامت، شامل سه عضو $\{-1, 0, 1\}$ می باشد، برای آنکه تابع g ، همانی هم باشد، باید مقادیر دامنه و برد تابع با هم برابر باشند. بنابراین تابع g ، فقط شامل ۳ زوج مرتب به صورت زیر است:

$$g(x) = \{(-1, -1), (0, 0), (1, 1)\}$$

در این صورت مجموع مقادیر دامنه تابع g ، برابر با $-1+0+1=0$ است.

۶- پاسخ: گزینه ۲ **▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)**

- توابعی که در بخش های مختلف دامنه، ضابطه های مختلف دارند، «توابع چندضابطه ای» نامیده می شوند؛ مثلاً اگر یک تابع از دو ضابطه پیروی کند، یک تابع دوضابطه ای نامیده می شود.
- یک رابطه بین دو مجموعه A و B (از مجموعه A به مجموعه B) یک تابع نامیده می شود؛ هرگاه متناظر با هر عضو از مجموعه A ، دقیقاً یک عضو از مجموعه B را بتوان نظیر یا مربوط کرد.

برای آنکه f تابع باشد، باید مقدار $f(2)$ در هر دو ضابطه تابع، با هم برابر باشد؛ پس داریم:

$$\begin{cases} f(2) = 4 + 2a \\ f(2) = 2a - b \end{cases} \Rightarrow 4 + 2a = 2a - b \Rightarrow b = -4$$

حال با توجه به فرض سؤال، مقدار a را به دست می آوریم:

$$f(b) = -8 \xrightarrow{b=-4} f(-4) = -8 \Rightarrow f(-4) = -4a - b = -4a + 4 = -8 \Rightarrow -4a = -12 \Rightarrow a = 3$$

با جایگذاری مقادیر a و b در تابع f ، داریم:

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 3x & x \geq 2 \\ 3x + 4 & x \leq 2 \end{cases} \Rightarrow f(-a) = f(-3) = 3 \times (-3) + 4 = -9 + 4 = -5$$

۷- پاسخ: گزینه ۳ **▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)**

- توابعی که در بخش های مختلف دامنه، ضابطه های مختلف دارند، «توابع چندضابطه ای» نامیده می شوند؛ مثلاً اگر یک تابع از دو ضابطه پیروی کند، یک تابع دوضابطه ای نامیده می شود.

- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می نامند:

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

با توجه به ضابطه تابع f و فرض سؤال، داریم:

$$\begin{cases} \Delta > 1: f(\Delta) = a \\ -\Delta < -1: f(-\Delta) = -\Delta a - 1 \end{cases} \Rightarrow f(\Delta) + f(-\Delta) = a - \Delta a - 1 = -13 \Rightarrow -4a = -12 \Rightarrow a = 3$$

با جایگذاری $a = 3$ در فرض سؤال، ضابطه تابع f به صورت زیر می باشد:

$$f(x) = \begin{cases} 3x - 1 & x < -1 \\ \text{sign}(3) & -1 \leq x \leq 1 \\ 3 & x > 1 \end{cases} \Rightarrow f(0) = \text{sign}(3) = 1$$

۸- پاسخ: گزینه ۳ **▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)**

- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می نامند:

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

عبارت $x^2 + 1$ ، به ازای هر مقدار x ، همواره مقداری مثبت است. بنابراین طبق تعریف تابع علامت، $\text{sign}(x^2 + 1) = 1$ می باشد و با توجه به فرض سؤال، $1 - k = 1$ بوده و $k = 0$ است. در نتیجه، $\text{sign}(k - 1) = \text{sign}(-1) = -1$ و گزینه ۳ پاسخ است.

۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

- توابع چندضابطه‌ای که در آن‌ها هر ضابطه تابع برابر با عددی ثابت باشد را «توابع پلکانی» می‌نامند.

چون تابع f ، پلکانی است، پس همه ضابطه‌ها باید عدد ثابت باشند و متغیر x در آن‌ها وجود نداشته باشد، پس داریم:

$$k^2 - 4 = 0 \Rightarrow k^2 = 4 \Rightarrow \begin{cases} k = 2 \\ k = -2 \end{cases}$$

با جایگذاری هریک از مقادیر به دست آمده برای k در تابع f ، مقدار $f(k)$ را به دست می‌آوریم:

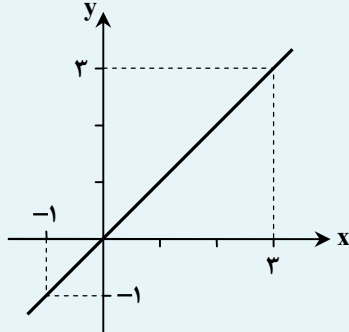
$$k = 2 \Rightarrow f(x) = \begin{cases} 4 & x \geq 1 \\ 12 & x < 1 \end{cases} \Rightarrow f(k) = f(2) = 4$$

$$k = -2 \Rightarrow f(x) = \begin{cases} 4 & x \geq 1 \\ 4 & x < 1 \end{cases} \Rightarrow f(k) = f(-2) = 4$$

بنابراین به ازای هر دو مقدار k ، $f(k) = 4$ می‌باشد و گزینه ۱ پاسخ است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

۱۰- پاسخ: گزینه ۴

- تابع با ضابطه $f(x) = x$ را «تابع همانی» می‌نامند. با توجه به ضابطه تابع، در تابع همانی دامنه و برد همواره با یکدیگر برابرند. از لحاظ هندسی نمودار این تابع نیمساز ناحیه اول و سوم است:

$$\begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ R_f = \mathbb{R} \\ D_f = R_f \end{cases}$$

- اگر $a \times b = 0$ باشد، نتیجه می‌گیریم: $a = 0$ یا $b = 0$.

- (اتحاد جمله مشترک):

$$(x+a)(x+b) = x^2 + (a+b)x + ab$$

چون نقاط A و B روی نیمساز ناحیه اول و سوم قرار دارند، پس این دو نقطه روی تابع همانی هستند و باید مؤلفه‌های اول و دوم آن‌ها با هم برابر باشند:

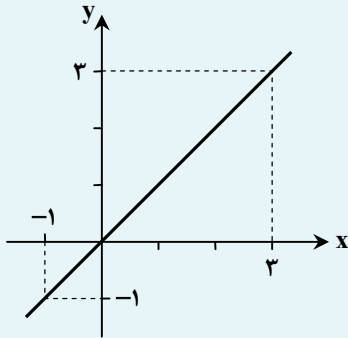
$$A \text{ نقطه: } n^2 - 2 = 3n + 8 \Rightarrow n^2 - 3n - 10 = 0 \Rightarrow (n-5)(n+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = 5 \\ n = -2 \end{cases}$$

$$B \text{ نقطه: } n = 3m + 1 \Rightarrow \begin{cases} n = 5 \Rightarrow 5 = 3m + 1 \Rightarrow 3m = 4 \Rightarrow m = \frac{4}{3} \\ n = -2 \Rightarrow -2 = 3m + 1 \Rightarrow 3m = -3 \Rightarrow m = -1 \end{cases}$$

بنابراین مقدار صحیح m برابر با -1 بوده و گزینه ۴ پاسخ است.

- تابع با ضابطه $f(x) = x$ را «تابع همانی» می‌نامند. با توجه به ضابطه تابع، در تابع همانی دامنه و برد همواره با یکدیگر برابرند. از لحاظ هندسی نمودار این تابع نیمساز ناحیه اول و سوم است:

$$\begin{cases} D_f = \mathbb{R} \\ R_f = \mathbb{R} \\ D_f = R_f \end{cases}$$

چون تابع f ، همانی است. پس ضابطه تابع فرض سؤال را برابر با x قرار می‌دهیم:

$$\frac{x^3 + ax^2 + bx + c}{x^2 + 2x - a} = x \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} x^3 + ax^2 + bx + c = x^3 + 2x^2 - ax \Rightarrow ax^2 + bx + c = 2x^2 - ax$$

با توجه به تساوی بالا، $a = 2$ ، $b = -a = -2$ و $c = 0$ است، بنابراین داریم:

$$f(b-c) = f(-2-0) = f(-2) = -2$$

- یک رابطه بین دو مجموعه A و B (از مجموعه A به مجموعه B) یک تابع نامیده می‌شود؛ هرگاه متناظر با هر عضو از مجموعه A ، دقیقاً یک عضو از مجموعه B را بتوان نظیر یا مربوط کرد.

- توابع چندضابطه‌ای که در آن‌ها هر ضابطه تابع برابر با عددی ثابت باشد را «توابع پلکانی» می‌نامند.

- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می‌نامند:

- اگر $a \times b = 0$ باشد، نتیجه می‌گیریم: $a = 0$ یا $b = 0$.

- (اتحاد جمله مشترک):

$$(x+a)(x+b) = x^2 + (a+b)x + ab$$

چون $f(x)$ یک تابع پلکانی است، پس باید مقدار تابع به‌ازای $x = 2$ ، در هر دو ضابطه تابع، با هم برابر باشد:

$$\begin{cases} f(2) = 3 - a \\ f(2) = a^2 - 2a - 3 \end{cases} \Rightarrow 3 - a = a^2 - 2a - 3 \Rightarrow a^2 - a - 6 = 0$$

$$(a-3)(a+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = -2 \Rightarrow \text{sign}(-2) = -1 \\ a = 3 \Rightarrow \text{sign}(3) = 1 \end{cases}$$

طبق فرض سؤال، چون $\text{sign}(a) = -1$ است، پس $a = -2$ قابل قبول است و $f(3)$ برابر است با:

$$f(3) = 3 - a = 3 - (-2) = 5$$

۱۳- پاسخ: گزینه ۱

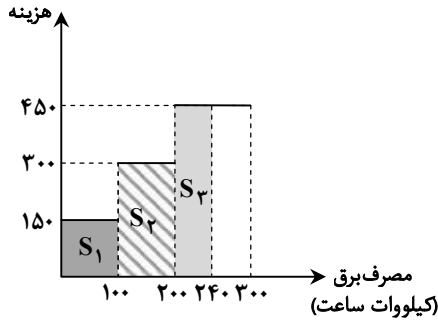
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

- توابع چندضابطه‌ای که در آن‌ها هر ضابطه تابع برابر با عددی ثابت باشد را «توابع پلکانی» می‌نامند.

نمودار تابع فرض سؤال، یک تابع پلکانی است. برای محاسبه هزینه مصرفی خانه‌ای که ۲۴۰ کیلووات ساعت برق مصرف کرده است، باید مساحت سطح زیر نمودار تابع را از نقطه $x = 0$ تا $x = 240$ به دست آوریم:

$$\begin{cases} S_1 = 100 \times 150 = 15000 \\ S_2 = 100 \times 300 = 30000 \\ S_3 = 40 \times 450 = 18000 \end{cases}$$

$$S_{\text{کل}} = S_1 + S_2 + S_3 = 15000 + 30000 + 18000 = 63000$$

بنابراین هزینه پرداختی این خانه، برابر با ۶۳۰۰۰ است.

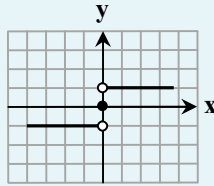
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

۱۴- پاسخ: گزینه ۲

- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می‌نامند:

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

طبق تعریف تابع علامت و فرض سؤال، داریم:

$$x > 0: \begin{cases} f(x) = 1 \\ f(x) = (a+1)x^2 - c \end{cases}$$

در دامنه $x > 0$ ، ضابطه تابع باید برابر با عدد ثابت ۱ باشد. پس ضریب x^2 برابر با صفر است:

$$\begin{cases} a+1=0 \Rightarrow a=-1 \\ -c=1 \Rightarrow c=-1 \end{cases}$$

$$ab = -1 \xrightarrow{a=-1} (-1) \times b = -1 \Rightarrow b = 1$$

در دامنه $x < 0$ ، ضابطه تابع باید برابر با عدد ثابت -۱ باشد، پس داریم:

در دامنه $x = 0$ ، ضابطه تابع برابر با صفر است، یعنی $f(0) = b \times 0 = 0$ می‌باشد. بنابراین به ازای هر مقدار b ، مقدار تابع در این ضابطه برابر با صفر است. حال به ازای $a = -1$ ، $b = 1$ و $c = -1$ ، حاصل عبارت خواسته شده در فرض سؤال را به دست می‌آوریم:

$$f(ac) - f(bc) = f(1) - f(-1) = 1 - (-1) = 2$$

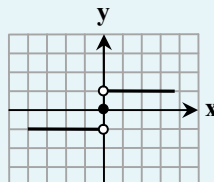
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

۱۵- پاسخ: گزینه ۲

- تابع زیر را تابع علامت یا تابع $y = \text{sign}(x)$ می‌نامند:

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

با توجه به تعریف تابع علامت، مقادیر برد هریک از زوج مرتب‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} f(3) = 1 \\ f(3) = a + b \end{cases} \Rightarrow a + b = 1$$

$$\begin{cases} f(-\frac{1}{3}) = -1 \\ f(-\frac{1}{3}) = 2a - b \end{cases} \Rightarrow 2a - b = -1$$

با تشکیل یک دستگاه دو معادله دو مجهول، مقادیر a و b را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} a + b = 1 \\ 2a - b = -1 \end{cases} \xrightarrow{\text{جمع دو عبارت}} 3a = 0 \Rightarrow a = 0 \Rightarrow b = 1$$

با جایگذاری مقادیر a و b در تابع f ، داریم:

$$f = \left\{ (3, 1), (0, c+1), \left(-\frac{1}{3}, -1\right) \right\}$$

چون f ، تابع علامت است، پس $f(0) = 0$ می‌باشد. از طرفی $f(0) = c+1$ است، بنابراین $c+1=0$ و در نتیجه $c=-1$ است. با توجه به مقادیر b و c ، حاصل عبارت $\frac{b}{c} = \frac{1}{-1} = -1$ می‌باشد و گزینه ۲ پاسخ است.

زبان و ادبیات فارسی

۱۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

در این دوره هم اوضاع اجتماعی و سیاسی و هم وضع ادبیات آشفته بود.

۱۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

عوامل مؤثر بر توجه به شعر و شاعری و معماری و انواع هنرها در قرن دهم:

- ۱) هرچند شاهان صفوی نقش بسزایی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران داشتند، اما کم و بیش به فارسی نیز کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند و به نوعی علاقه نشان داده‌اند. (رد مورد «ب»)
- ۲) برخی از شاهان مقام شیخی و رهبری طریقت داشتند و از این رو لازم می‌دانستند خود را در چنین مقام فرهنگی نگه دارند.
- ۳) شاهان صفوی، رقبایی چون شاهان هندی و عثمانی داشتند که آن‌ها نیز به مسائل فرهنگی اهمیت می‌دادند.

ه) حرکت جریان‌های ادبی به سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گویی از عوامل تغییر سبک به سبک هندی بود.

۱۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

همزمان با رشد ادبیات در هند، اصفهان نیز که پایتخت و محل اجتماع فضلا بود، از دیدگاه ادبی توسعه یافت.

- نه تنها فضایی هند از فرهنگ و ادب ایرانی استقبال می‌کردند، بلکه شاهان گورکانی هند نیز همگی به فارسی سخن می‌گفتند.

۱۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

(الف) قرن دهم
(ب) قرن دهم
(د) قرن دهم
(ه) قرن دهم
(ج) قرن یازدهم
(و) قرن یازدهم

۲۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

بررسی موارد نادرست:
(ب) این سبک بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود.
(ج) مکتب وقوع راه به جایی نبرد.

۲۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

به دلیل تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان بر ایران، جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادیبان باقی نماند.

۲۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

گزینه ۱: کلیم از شاعران مطرح قرن یازدهم بود.
گزینه ۲: خیال‌های رنگین به غزل‌های کلیم لطف ویژه‌ای بخشیده است.
گزینه ۴: ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزلیات این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است.

۲۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

بررسی موارد:

(الف) صائب (معروف‌ترین شاعر سبک هندی / تک‌بیت‌هایش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه هستند که بسیاری از آن‌ها ضرب‌المثل شده‌اند) / از پرکارترین شاعران ایران / مشهور در غزل‌سرایی / از شعرای قرن یازدهم
(ب) محتشم کاشانی (معروف در سرودن اشعار مذهبی / ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است) / از شعرای قرن دهم
(ج) باباغانی شیرازی (شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است).

۲۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

«وحشی بافقی» از دیگر شاعران قرن دهم است؛ که سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی می‌باشد. واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر وی است.

۲۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

گزینه ۳ مربوط به صائب تبریزی است، در حالی که ابیات داده شده از بیدل دهلوی است. ابیات بالا در خودارزیابی درس ۷ ذکر شده‌اند.

۲۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

گزینه ۱: مربوط به وحشی بافقی است.
گزینه ۳: مربوط به صائب تبریزی است.
گزینه ۴: مربوط به بیدل دهلوی است.

۲۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

الف) در مصراع اول، «سر» دومی مجاز از قصد و نیت است.
د) در مصراع اول این بیت نیز «سر» مجاز از قصد و نیت است.
بررسی سایر موارد:

در سایر موارد، در عبارات «سر مو» یا «سر زلف»، «سر» در معنای حقیقی خود یعنی «نوک، بالای چیزی» به کار رفته است و مجاز ندارد.

۲۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

در گزینه ۱، واژه «خاک» مجاز از قبر و گور است، در گزینه ۳ واژه «خاک» مجاز از سرزمین است و در گزینه ۴ واژه «خاک» در مصراع دوم مجاز از شیراز است. در گزینه ۲ واژه خاک در معنی مجازی به کار نرفته است. حتی واژه «سر» نیز در این گزینه، در معنای حقیقی خود به کار رفته است.

۲۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

در گزینه ۳، «سرو بلند» استعاره مصرحه و مجاز به علاقه شباقت از معشوق است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: «سر» مجاز از موی سر است که اصطلاحاً مجاز به علاقه کلیه یا محلیه محسوب می‌شود.
گزینه ۲: «عالم» مجاز از مردم عالم است که اصطلاحاً مجاز به علاقه محلیه محسوب می‌شود.
گزینه ۴: «حرف» مجاز از سخن است که چون حرف جزئی از سخن است به اصطلاح مجاز به علاقه جزئی محسوب می‌شود.

- در سطح کتاب درسی، شما صرفاً باید نام «مجاز به علاقه شباقت» را بلد باشید و نیاز به یادگیری نام باقی علاقه‌ها نیست. شما صرفاً باید بتوانید تفاوت بین علاقه شباقت و سایر علاقه‌ها را پیدا کنید.

۳۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

در بیت‌های «ج» و «و»، «جام» مجاز از نوشیدنی و شراب به کار رفته است، اما در سایر گزینه‌ها «جام» در معنی اصلی آمده است.

۳۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

گزینه ۴: «خاکی قفس» مجاز از جسم انسان است که خداوند آن را از خاک درست کرده است.

گزینه ۱: در این بیت در واقع «خون رزان» مجاز از شراب است. «رز» یعنی درخت انگور که شاعر، شراب را به خون این درخت تشبیه کرده است. «خون» دوم را نیز در مصراع اول می‌توانیم مجاز از کشتن بگیریم.
گزینه ۲: «عالم» در این بیت به معنای اصلی خود یعنی «دنیا» به کار رفته است.
گزینه ۳: بعد از کلمه «جام» شاعر کلمه «می» را آورده است. بنابراین مجاز محسوب نمی‌شود. حتی اگر کلمه «می» هم نیامده بود، باز هم «جام» مجاز نبود، زیرا آدمی جام را در دستش می‌گیرد، نه شراب را.

۳۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: واژه‌های «حرف(سخن) و عالم(مردم)» مجاز هستند. (۲ مجاز)
 گزینه ۲: واژه‌های «صد(زیاد)، جوی(کم)، صد(زیاد)» مجاز هستند. (۳ مجاز)
 گزینه ۳: عبارات «سبب سرخ(معشوق) و شهر(مردم شهر)» مجاز هستند. (۲ مجاز)
 گزینه ۴: واژه‌های «می(شراب)، کف(دست)» مجاز هستند. (۲ مجاز)

۳۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: واژه «سر» در معنی اصلی خود به کار رفته است.
 گزینه ۲: «پیاله» مجاز از نوشیدنی است.
 گزینه ۳: «خاک» مجاز از قبر و گور است.
 گزینه ۴: «صد» مجاز از مقدار زیاد است.

۳۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ واژه‌های «صد و صد هزار» مجاز از مقدار زیاد است، اما در گزینه ۳ واژه «جوی» مجاز از مقدار کم است.

۳۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

در مورد «ب» واژه «سر» مجاز از فکر و اندیشه است و در مورد «د» واژه «تاک» مجاز از انگور است.
 در مورد «الف» عالم و در مورد «ج» جام در معنی اصلی خود هستند.

۳۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ واژه «فردا» به معنی «زمان آینده» است، اما در گزینه ۱ به معنی «آخرت و قیامت» است.

۳۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)

گزینه ۲ به بی‌ارزشی مقامات دنیوی اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: شاعر دنیا و خوبی‌های آن را عاریتی (یعنی موقت و امانتی) می‌داند و توصیه به عدم دل‌بستگی به دنیا می‌کند.
 گزینه ۳: تا وقتی عشق هست، انسان نباید سراغ عقل برود.
 گزینه ۴: معشوق به مُنعم (انسان غنی) و عاشق به سائل (انسان فقیر) تشبیه شده است.

۳۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

این گزینه اشاره به رنج و غم‌های دنیا دارد و ارتباطی با پیری ندارد.

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۱: موهای سرم مانند درختی که شکوفه سپید دارد، سپید شد. (رسیدن به موسم پیری)
گزینه ۲: سفید شدن موهای بناگوش (شقیقه) نشانه اتمام جوانی است.
گزینه ۴: صبح جوانی تمام شد و روز پیری سر رسید.

۳۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

جوابش اینه

معنی بیت صورت سؤال: آدمی با علم و دانش حتی می تواند آسمان ها را نیز به فرمان خود دریاورد.
اما این گزینه اشاره به این دارد که اگر هر قدر هم علم و دانش داشته باشی، باز با مرگ روبهرو خواهی شد.

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۱: ارزش انسان به علم و معرفت است.
گزینه ۳: آن دارایی ای که هیچ کس نمی تواند از تو بگیرد، علم و دانش توست.
گزینه ۴: عیسی علیه السلام به واسطه دانایی و خرد خود به آسمان ها عروج کرد.

۴۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۶)

جوابش اینه

«گره گشودن از زلف یار» در گزینه های ۱، ۳ و ۴، اشاره به باز شدن و پریشان شدن گیسوان معشوق دارد، اما در گزینه ۲، «گره ز کارم بگشا» یعنی «مشکل من را حل کن» که با سایر گزینه ها متفاوت است.

علوم اجتماعی

۴۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه شناسی ۲ (درس ۷)

جوابش اینه

- نشر و گسترش اسلام متکی بر قدرت نظامی و سیاسی آن نبود، بلکه مرهون قوت و قدرت فرهنگی آن بود.
- شعارهای هسته های نخستین فراماسونری علاوه بر مخالفت با نظام اشرافی، هویتی ضد دینی داشت.
- لژهای ماسونی در دهه های نخست ورود خود به کشورهای غیر غربی، از جاذبه فرهنگی و سیاسی برخوردار بودند.
- فراماسونرها که در حاکمیت سیاسی کشورهای غربی سهیم بودند، از شیوه های ماسونی برای بسط اندیشه های غربی در میان رجال و نخبگان سیاسی و اقتصادی کشورهای غیر غربی بهره جستند.

خوبه اینو بدونی

- آرمان سیاسی فراماسونرها، جهان وطنی (کاسموپولیتیسیم) است.

۴۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه شناسی ۲ (درس ۷)

جوابش اینه

زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال ها و اربابان بزرگ (کنت ها و لردها) شد. در نهایت با انقلاب فرانسه، دولت هایی شکل گرفتند که به طور رسمی جدایی خود را از دین اعلام کردند. این دولت ها برخلاف حکومت های گذشته، خود را نه با هویتی دینی بلکه با ویژگی های جغرافیایی، تاریخی و خصوصاً نژادی و قومی می شناختند. دولت - ملت های جدید از این طریق پدید آمدند.

- مراحل چهارگانه در فرایند تکوین نظام نوین جهانی
- (۱) پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار
 - (۲) پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت
 - (۳) به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری
 - (۴) استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی

۴۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۷)

- هنگامی که یک فرهنگ غالب در سطح جهانی، ویژگی‌های مطلوب را داشته باشد ← انسجام جامعه جهانی
- هنگامی که فرهنگ غالب، ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی را نداشته باشد ← چالش‌های درون فرهنگی
- هنگامی که جامعه جهانی، عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متنوع باشد ← چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی

- مواجهه فرهنگ غرب با فرهنگ اسلام نمونه‌ای از چالش بین فرهنگ‌ها و تمدن‌ها در سطح جهان است.

۴۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۷)

کشورهای استعمارزده در دوران استعمار به دو دسته تقسیم شدند. برخی از آن‌ها به اشغال کامل نظامی درآمدند، مانند هندوستان، اندونزی و الجزایر. برخی دیگر که از قدرت مقاومت بیشتری برخوردار بودند و کشورهای غربی نمی‌توانستند به صورت مستقیم آن‌ها را تحت سلطه سیاسی خود درآورند، از طریق نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند، مانند چین، عثمانی و ایران

- استعمار، مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام نوین جهانی بود.

۴۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۸)

- تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.
- به دلیل وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند.
- کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند، ولی این انتقال در جهت استقلال این کشورها یا تعدیل جهانی ثروت نیست، بلکه در جهت منافع بیشتر کشورهای استعمارگر است.

- در اغلب موارد، کشورهای تحت نفوذ و استعمارزده به طرف اقتصاد تک‌محصولی سوق داده می‌شوند؛ به این معنا که صادرات آن‌ها به یک ماده خام محدود می‌شود.

۴۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۸)

بررسی عبارت‌ها:

(الف) درست - درست

(ب) درست - درست

(ج) درست - نادرست؛ روابط تجاری در حدی نیود که استقلال سیاسی آن کشورها را در معرض خطر قرار دهد.

(د) درست - نادرست؛ به بازار مصرف کالاهای تولیدشده کشورهای غربی تبدیل شد.

- کشورهای استعمارشده، نیروی کار و مواد خام مورد نیاز کشورهای غربی را تأمین می‌کنند.

۴۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۸)

- دولت - ملت‌ها نخستین بار در اروپای غربی، با افول قدرت کلیسا پدید آمدند.
- دولت - ملت‌ها برخلاف حاکمیت‌های پیشین، خود را با هویت دینی و معنوی نمی‌شناختند و کاملاً سکولار بودند. هویت آن‌ها اغلب ناسیونالیستی و قومی بود.
- اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود، ولی به تدریج انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

- شرکت‌های بین‌المللی با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی در سطح جهانی را شناسایی و مدیریت می‌کنند.

۴۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۸)

- جهانی شدن، فرابندی است که هیچ اعتنایی به مرزهای ملی ندارد.
- اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود.
- نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی را در سطح جهانی شناسایی و مدیریت می‌کنند.
- کشورهای عضو بریکس، خود را حامی کشورهای در حال رشد و ارتقادهنده وضعیت آن‌ها و نیرویی برای حفظ صلح جهانی می‌دانند.

- برای مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی، پیمان‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد، اتحادیه عرب، سازمان کنفرانس اسلامی و... بین دولت‌ها شکل گرفته است.

۴۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۸)

- تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی، نه تنها هویت فرهنگی جوامع غیرغربی را متزلزل می‌کند، بلکه آشکارا برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب است.
- علوم انسانی غربی، زندگی آدمی را بدون توجه به ابعاد معنوی آن به گونه‌ای سکولار تعریف می‌کنند و سازمان می‌دهند که این مورد به تثبیت مرجعیت علمی غرب اشاره دارد.
- دولت‌های مرکز برای حفظ وضع مرکز، پیرامون در عرصه‌های مهم انحصار ایجاد می‌کنند؛ مانند انحصار فناوریانه، کنترل بازارهای مالی جهانی، دسترسی انحصاری به منابع طبیعی کره زمین و...

- روش جوامع غربی در مدیریت فرهنگ تخصصی جوامع غیرغربی } توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی
تثبیت مرجعیت علمی غرب

۵۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۹)

لیبرالیسم اولیه، مالکیت خصوصی و آزادی سرمایه‌داران را مشروعیت می‌بخشید، در حالی که در روابط ارباب - رعیتی، کشاورزان وابسته به زمین بودند و امکان جابه‌جایی نداشتند.

- لیبرالیسم اولیه منجر به شکل‌گیری نخستین چالش، یعنی چالش فقر و غنا در کشورهای غربی شد.

۵۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۹)

- دیدگاه‌های پایبند به اندیشه‌های سیاسی مارکس را مارکسیسم می‌گویند.
- نظریه پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند.
- سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است، ولی برخلاف سرمایه‌داری آن را مطلق نمی‌داند.
- کمونیسم به مالکیت خصوصی قائل نیست.

- جامعه آرمانی مارکس از فردگرایی لیبرالیستی و اقتصاد سرمایه‌داری عبور می‌کرد، مالکیت خصوصی را از بین می‌برد و صورتی سوسیالیستی و کمونیستی پیدا می‌کرد.

۵۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۹)

- جوامع سوسیالیستی با دو مشکل اساسی روبه‌رو شدند:
- از بین رفتن آزادی افراد: به بهانه عدالت اقتصادی نه تنها آزادی معنوی، بلکه آزادی دنیوی افراد نیز از بین رفت.
- پیدایش طبقه جدید: با اینکه مارکس و مارکسیست‌ها طبقه و نظام طبقاتی را محصول سرمایه‌داری می‌دانستند و به آن انتقاد داشتند، در کشورهای سوسیالیستی طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت، بلکه بر مدار قدرت سازمان می‌یافت.

- مخالفان سرمایه‌داری که جریان چپ نام گرفته بودند، احزاب سوسیالیستی و کمونیستی را تشکیل دادند.

۵۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۹)

- ریکاردو افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌داند.
- حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی موجب آن شد که دولتمردان انگلیسی از جمله لرد جان راسل، از هرگونه اقدامی برای مقابله با فحطی ایرلند خودداری کنند.
- بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار می‌گرفتند. به همین سبب آن‌ها را با عنوان جریان چپ و راست می‌شناختند.
- لیبرالیسم قرن‌های ۱۸ و ۱۹ میلادی را لیبرالیسم اولیه می‌نامند.

۵۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس‌های ۸ و ۹)

- عبارات دوم، سوم، چهارم و پنجم نادرست هستند و عبارات اول و ششم درست‌اند.
- بررسی عبارت‌های نادرست:
- وابستگی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، امکان عبور از مرحله استعمار (قدیم) به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.
- ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد.
- از نظر مالتوس، کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند.
- مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم، لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد.

۵۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۲ (درس‌های ۷، ۸ و ۹)

- چالش‌های عارضی در اثر عوامل خارجی پدید می‌آید و چالش‌های ذاتی ریشه در عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی دارند.
- نظام نوین جهانی، جوامع غربی را به‌صورت مرکز و سایر جوامع را به‌صورت پیرامون درآورد.
- صنعت، عنصری بود که انباشت ثروت سرمایه‌داران را سرعت بخشید.
- آیزایا برلین، منتقد لیبرالیسم اولیه بود.
- فراماسونری، ابزاری برای تخریب جامعه جهانی پیشین و ساختن جامعه جهانی جدید بود.

- سازمان‌های ماسونی یکی از ابزارهای آموزشی - سیاسی بود که غرب در تکوین خود به آن نیاز داشت. غرب هنگام هجوم به مناطق غیرغربی از این سازمان‌ها برای تأمین نیازهای خود کمک گرفت.

روان‌شناسی

۵۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * روان‌شناسی (درس ۴)

حفظ کردن طوطی‌وار واژگان بدون درک معنا، منجر به یادگیری سطحی می‌شود. نتیجه این یادگیری سطحی، تداخل اطلاعات (مانند جابه‌جا کردن ابیات شعر) است. یکی از راهکارهای مقابله با این فراموشی «بازگو کردن به زبان خودمانی» است.

- گزینه ۱: حفظ کردن واژگان یک فعالیت واحد است و به «توجه ناقص» (که ناشی از انجام هم‌زمان چند فعالیت مختلف است) ارتباطی ندارد.
- گزینه ۳: علت تخریب حافظه و فراموشی در هنگام حفظ طوطی‌وار «تداخل» است، نه اجرا نکردن روش «پس‌خبا».
- گزینه ۴: «نشانه‌های بازیابی» با انجام آزمون‌های مکرر ایجاد می‌شوند و ربطی به سازوکار «تداخل» ناشی از حفظ طوطی‌وار کلمات ندارند.

۵۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * روان‌شناسی (درس ۴)

مراحل روش «پس‌خبا» به ترتیب عبارت‌اند از: ۱) پیش‌خوانی (۲ سؤال کردن ۳ خواندن ۴) به خود پس‌دادن (۵) آزمون. گام دوم بلافاصله پس از «پیش‌خوانی» قرار می‌گیرد. ماهیت آن (طرح سؤالات کلیدی) برای این است که ذهن یادگیرنده هدفمند شود و هنگام مطالعه دقیق به دنبال پاسخ بگردد. برداشت کلی با مرحله «پیش‌خوانی» به دست می‌آید.

۵۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۴)

فعالیت‌هایی که بدن را به‌صورت فیزیکی با فرایند یادگیری درگیر می‌کنند (مثل یادداشت‌برداری، خلاصه‌نویسی، خط کشیدن و حتی راه رفتن)، مصداق «چند روش حرکتی» هستند.

گزینه‌های ۱ و ۴: استفاده از فیلم و صوت، مربوط به روش «مطالعه چندحسی» است که بر حواس بینایی و شنوایی تمرکز دارد.

گزینه ۳: امتحان گرفتن از خود مربوط به روش «آزمون مکرر» است که هدف آن ایجاد نشانه‌های بازیابی است، نه درگیری حرکتی حین مطالعه.

– در «مطالعه چندحسی» یادگیرنده بیشتر «مصرف کننده» است؛ یعنی از حواس بینایی و شنوایی خود برای ورود بهتر اطلاعات استفاده می کند، در حالی که در «چند روش حرکتی»، یادگیرنده «فعال و تولیدکننده» است و بدن خود (به ویژه دست ها) را برای تثبیت اطلاعات به کار می گیرد.

۵۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * روان شناسی (درس ۴)

الف) درست؛ بیشترین فراموشی در ساعت های نخست (۶ تا ۷ ساعت اول) رخ می دهد؛ بنابراین اولین مرور در این بازه زمانی «کارآمدترین» زمان برای مقابله با اثر گذشت زمان است.
ب) درست؛ هرچه فاصله یادگیری تا یادآوری (مرور) کمتر باشد، فراموشی کمتر است. کاهش این فاصله باعث می شود اطلاعات بیشتری در حافظه باقی بماند (افزایش درصد ذخیره سازی).
ج) درست؛ انجام هم زمان چند فعالیت (تقسیم توجه) منجر به «توجه ناقص» می شود. توجه شرط رمزگردانی است و نقص در آن مانع ورود دقیق اطلاعات به حافظه می شود.
د) نادرست؛ بیان اهمیت مطلب و ایجاد انگیزه به رمزگردانی (مرحله ورود اطلاعات) کمک می کند، نه به بازیابی (مرحله فراخوانی اطلاعات). بیان اهمیت مطلب باعث می شود شما با دقت بیشتری مطلب را «بخوانید و به خاطر بسپارید»، نه اینکه لزوماً در لحظه امتحان راحت تر آن را «به یاد آورید» (اگرچه غیرمستقیم اثر دارد، اما طبق متن کتاب مربوط به مرحله رمزگردانی است).

– دقت کنید که عواملی مثل «بیان اهمیت مطلب» و «پرهیز از توجه ناقص» مستقیماً بر کیفیت رمزگردانی (ورود اطلاعات) اثر می گذارند، در حالی که فنونی مثل «آزمون مکرر» با ایجاد نشانه های قوی مرحله بازیابی (فراخوانی اطلاعات) را بهبود می بخشد.

۶۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * روان شناسی (درس ۴)

بخش «الف»: ساماندهی مطالب؛ در این مرحله معلم با رسم جدول اطلاعات پراکنده را دسته بندی و نظم بخشی کرده است. «ساماندهی» به معنای قفسه بندی اطلاعات (مانند فهرست نویسی کتابخانه) است تا پیدا کردن مطلب در حافظه آسان تر شود. رسم جدول در اینجا همین نقش ساختارمند کردن را ایفا می کند.
بخش «ب»: تمایز بخشی؛ معلم در این مرحله بر یک «تفاوت ساختاری کوچک» تأکید کرده و با «رنگ قرمز» آن را برجسته کرده است تا دانش آموزان دو مفهوم مشابه را با هم اشتباه نگیرند. تمایز بخشی یعنی «برجسته کردن تفاوت های دو مفهوم به لحاظ ظاهری و معنایی» تا از تداخل اطلاعات جلوگیری شود.

گزینه ۱: جای دو مفهوم جابه جا شده است. تمایز بخشی بر تفاوت های جزئی متمرکز است، در حالی که رسم جدول کلی یک فعالیت سطح بالا برای ساماندهی کل مبحث است.
گزینه ۳: «چند روش حرکتی» شامل فعالیت هایی مثل راه رفتن، خلاصه نویسی یا رسم نمودار توسط خود یادگیرنده است، نه لزوماً مشاهده جدول معلم. همچنین «بسط معنایی» یعنی اضافه کردن مثال های بیشتر برای درک بهتر یک مفهوم (مثل مثال های مختلف برای انواع قند)، نه لزوماً تأکید بر تفاوت دو چیز مشابه.
گزینه ۴: «بسط معنایی» در مرحله «الف» رخ نداده است (چون جدول صرفاً نظم دهنده است نه بسط دهنده معنا). در مرحله «ب» نیز اگرچه استفاده از رنگ قرمز به «رمزگردانی دیداری» (مطالعه چندحسی) کمک می کند، اما هدف اصلی و ماهیت عمل معلم در آن لحظه ایجاد «تمایز» برای جلوگیری از اشتباه گرفتن (تداخل) دو قند مشابه بوده است.

– در ساماندهی مطالب فرد به «کل» ساختار نگاه می کند تا ذهن نظم بگیرد، اما در تمایز بخشی به «مرزهای» بین دو مفهوم نگاه می کند تا با هم اشتباه نشوند.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۴)

۶۱- پاسخ: گزینه ۳

دانش آموز از روش‌های خوبی (مطالعه چندحسی و رمزگردانی معنادار) استفاده کرده، اما چون دو مطلب مشابه را بدون وقفه پشت سر هم خوانده، دچار تداخل شده است. در چنین شرایطی یادگیری جدید مانع یادآوری قبلی می‌شود و برای کنترل تداخل باید از یادگیری با فاصله (استراحت بین دو مبحث) استفاده کرد.

گزینه ۱: مشکل او «انجام هم‌زمان چند فعالیت» (توجه ناقص) نیست؛ چرا که او پایتخت‌های آسیا و آفریقا را در یک لحظه با هم نخوانده، بلکه «بلافاصله پس از هم» خوانده است که این منجر به تداخل می‌شود، نه نقص در توجه.
گزینه ۲: مشکل او «گذشت زمان» نیست که با مرور کردن حل شود؛ بلکه مشکل اصلی تداخل دو مطلب مشابه است که با استراحت و یادگیری با فاصله برطرف می‌شود.
گزینه ۴: در مطلب ذکر شده، دانش آموز اتفاقاً «نشانه‌های» خوبی (داستان و تصویر) داشته و مشکل او کمبود نشانه نیست، بلکه بمباران حافظه با اطلاعات مشابه بدون وقفه است که باعث می‌شود یادگیری جدید (آسیا) جایگزین یادگیری قبلی (آفریقا) شود.

- اگر مطالب پشت سر هم و بدون وقفه بودند ← مشکل تداخل است (نیاز به استراحت).
- اگر مطالب هم‌زمان با هم خوانده شوند ← مشکل توجه ناقص است.
- اگر فاصله یادگیری تا یادآوری زیاد باشد ← مشکل عدم مرور و گذشت زمان است.

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: استدلال * روان‌شناسی (درس ۴)

۶۲- پاسخ: گزینه ۳

حافظه ابزاری برای دستیابی به مهارت‌های مهم‌تر همچون تفکر است. کتاب با استفاده از تمثیل «آرد برای نانوا» یا «آجر برای بنا»، حافظه را فراهم‌کننده داده‌های خام برای تفکر می‌داند و تأکید می‌کند که اهداف درس صرفاً با حافظه کامل نمی‌شود.

گزینه ۱: اگرچه حافظه قوی به تنهایی متضمن موفقیت نیست، اما «برای اینکه تفکر در شما شکل بگیرد، به حافظه قوی نیاز دارید.» پس این دو کاملاً مستقل نیستند.
گزینه ۲: این گزینه جای «هدف» و «ابزار» را عوض کرده است. تفکر هدف است و حافظه ابزار.
گزینه ۴: بسیاری از دانش‌آموزان به اشتباه تصور می‌کنند با سپردن مطالب به حافظه به تمام اهداف رسیده‌اند؛ درحالی‌که برای محقق شدن اهداف آموزشی، باید به مرحله بعد از حافظه یعنی تفکر رسید.

- در تست‌های مربوط به نسبت حافظه و تفکر، همیشه به یاد داشته باشید:
۱) حافظه شرط لازم است: بدون داده‌های خام (حافظه)، تفکر اصلاً شروع نمی‌شود (تفکر روی «هیچ» غیرممکن است).
۲) حافظه شرط کافی نیست: داشتن انباری از اطلاعات (حافظه قوی) لزوماً به معنای توانایی ترکیب و حل مسئله (تفکر) نیست.

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: استدلال * روان‌شناسی (درس ۵)

۶۳- پاسخ: گزینه ۳

اگر انسان‌ها از «روش‌های درست» برای مواجهه با مجهولات استفاده کنند، مسئله نه تنها تهدید نیست، بلکه به یک «موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت» تبدیل می‌شود. مثال رشد دانش زلزله‌شناسی در کشورهای زلزله‌خیز دقیقاً تأییدکننده همین عبارت است.

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۱: بسیاری از مردم «تصور» می کنند مسئله تهدید است، چون راه حل آن را نمی دانند، اما مسئله می تواند باعث رشد شود؛ پس این که بگوییم مسئله «در اصل» یک تهدید است، با نگاه مثبت کتاب در تضاد است.

گزینه ۲: برعکس این گزینه، وجود مجهولات و نیاز به عبور از موانع (مانند نیاز به گرمایش در زمستان یا ایمنی در برابر زلزله) باعث رشد علم شده است؛ بنابراین وجود موانع محرک رشد علم است، نه مانع آن.

گزینه ۴: در فرآیند حل مسئله، هدف لزوماً از بین بردن مانع نیست، بلکه پیدا کردن روشی درست برای عبور از آن یا تبدیل کردن آن به یک فرصت برای پیشرفت است.

خوبه اینو بدونی

– مسئله یک «محرک پیشرفت» است، نه یک «سد ممانعت کننده». همچنین دقت کنید که هدف حل مسئله صرفاً «حذف مانع» نیست، بلکه هدف درست، «پیدا کردن روش عبور از میان موانع» و «تبدیل تهدید به فرصت» است.

۶۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * روان شناسی (درس ۵)

جوابش اینه

علت برتری یادگیری از طریق حل مسئله نسبت به سایر یادگیری ها، «قابلیت تعمیم» آن است. هدف غایی نظام تعلیم و تربیت این است که دانش آموز از طریق حل مسائل، به اصول و قوانینی دست یابد که منحصر به آن مسئله خاص نباشد و بتواند در موقعیت های مشابه زندگی روزمره از آن ها استفاده کند.

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۱: هدف از تمرین های آموزشی صرفاً پیدا کردن پاسخ یک تمرین خاص (نتیجه کوتاه مدت) نیست، بلکه فرایند رسیدن به قواعد کلی مدنظر است که در این گزینه به آن اشاره نشده است.

گزینه ۳: شناسایی موانع و امکانات، «ابزار» و «بخش های» یک مسئله هستند، نه «علت برتری» این حل مسئله. در واقع شناسایی این موارد مقدمه ای برای رسیدن به اصول کلی است، نه هدف نهایی نظام آموزشی.

گزینه ۴: دلیل تأکید نظام تعلیم و تربیت، «قابلیت تعمیم و کاربردی بودن اصول کشف شده» است، نه صرفاً پیچیده بودن این فرایند شناختی. در واقع این گزینه «توصیف» حل مسئله است، نه «دلیل اهمیت آموزشی» آن.

۶۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان شناسی (درس ۵)

جوابش اینه

هر عاملی که میان وضعیت فعلی و هدف فاصله ایجاد کند و مانع رسیدن مستقیم به خواسته شود، «مانع» نامیده می شود. در این سناریو، طول کوتاه دستان فرد یا فاصله زیاد طناب ها همان مانعی است که اجازه نمی دهد هر دو طناب را همزمان بگیریم و گره بزنیم.

نباید سراغ اینا بری

گزینه ۲: استفاده از انبردست یا ایجاد حرکت پاندولی در واقع «راهبرد» یا روشی برای حل مسئله است. «هدف» اصلی گره زدن دو طناب به یکدیگر است، نه صرفاً تکان دادن آن ها.

گزینه ۳: داشتن طناب ها به صورت جداگانه در دست همان «وضعیت اولیه» یا موجود است. «وضعیت مطلوب» (هدف) چیزی است که در حال حاضر نداریم و می خواهیم به آن برسیم (یعنی طناب های گره خورده).

گزینه ۴: انبردست در اینجا نه تنها مانع نیست، بلکه جزو «امکانات» و ابزارهای در دسترس است که به ما کمک می کند بر موانع (فاصله طناب ها) غلبه کنیم.

خوبه اینو بدونی

– برای تفکیک ارکان حل مسئله، اشیا و موقعیت ها را بر این اساس بسنجید:

– امکانات: هر چیزی که به شما در عبور از بن بست کمک می کند (حتی اگر در ابتدا بی ربط به نظر برسد، مثل انبردست).

– موانع: محدودیت هایی که در وضعیت اولیه وجود دارد و اجازه نمی دهد، مستقیماً به هدف برسید (مثل فاصله، کمبود وقت یا قوانین محدودکننده).

– هدف: وضعیت نهایی که مسئله در آن حل شده تلقی می شود (نه ابزاری که برای حل آن به کار می رود).

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۵)

۶۶- پاسخ: گزینه ۲

در سؤال اول، ذهن فقط نقش «انباری» را دارد و اطلاعات را بازیابی می‌کند (حافظه). صرف به یاد آوردن نام پایتخت تفکر محسوب نمی‌شود. اما در سؤال دوم، ذهن مثل یک «کارخانه» عمل می‌کند؛ یعنی اطلاعات خام را می‌گیرد، آن‌ها را تغییر می‌دهد و با هم ترکیب می‌کند تا معنای جدیدی بسازد (تفکر). تفکر زمانی رخ می‌دهد که ما اطلاعات حافظه را «کنار هم قرار دهیم» و «تفسیر کنیم».

گزینه ۱: صرف استفاده از حافظه به معنای تفکر کردن نیست؛ تفکر زمانی آغاز می‌شود که ما با آن اطلاعات، کاری (مثل حل مسئله) انجام دهیم. گزینه ۳: فرد به روش تفکر خود آگاهی کامل دارد و تفکر یک امر کاملاً آگاهانه است، نه ناخودآگاه. جابه‌جا کردن ذهنی حروف، بخشی از فرایند آگاهانه حل مسئله است. گزینه ۴: درست است که کلمه «سیاست» در حافظه وجود دارد، اما مسیر رسیدن به آن در این سؤال از طریق بازیابی مستقیم نبوده، بلکه از طریق ترکیب و ساختن (تفکر) حاصل شده است.

- تفکر فرایندی است که روی اطلاعات حافظه انجام می‌شود تا چیز جدیدی (مثل حل یک معما) حاصل شود. در واقع حافظه «مواد اولیه» را تأمین می‌کند و تفکر «عملیات ساخت» را انجام می‌دهد.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۵)

۶۷- پاسخ: گزینه ۱

عبارت «اول»: وقتی گفته می‌شود فرد «بدون فکر و با حدس و گمان» عمل می‌کند، یعنی بر روش تفکر خود آگاهی و کنترل ندارد. طبق ویژگی دوم، حل مسئله یک فرایند «تحت کنترل» است و فرد باید به آنچه انجام می‌دهد آگاهی کامل داشته باشد. عبارت «دوم»: دانستن اینکه «در حال حاضر» کجا هستیم (سرعت مطالعه فعلی)، دقیقاً مصداق ویژگی چهارم یعنی «مشخص بودن موقعیت فعلی یا مبدأ» است. عبارت «سوم»: استفاده از روش‌های غیرمنطقی (مثل صرفاً قرص خوردن بدون ورزش) ناشی از «عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها و محدودیت‌ها» است. طبق ویژگی سوم اگر توانمندی‌های خود را درست نشناسیم، به جای راه‌های منطقی (ورزش و پرهیز)، به سراغ راه‌های میان‌بر و نادرست می‌رویم.

- برای تشخیص ویژگی سوم و چهارم حل مسئله به این نکته دقت کنید که «شناخت موقعیت فعلی» به شرایط بیرونی و واقعیت‌های موجود برمی‌گردد (کجا هستیم؟)، اما «شناخت توانمندی» به پتانسیل‌های درونی و ابزارهای وجودی خود فرد اشاره دارد (چه در توان دارم؟).

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * روان‌شناسی (درس ۵)

۶۸- پاسخ: گزینه ۲

■ پیش‌بینی کسوف (خوب تعریف‌شده): با وجود پیچیدگی، چون دارای قوانین ثابت (نجومی) و تضمین رسیدن به نتیجه قطعی است، در دسته مسائل خوب تعریف‌شده قرار می‌گیرد.

■ کاهش طلاق (خوب تعریف‌نشده): چون در حوزه علوم انسانی است، علل متعدد و ابهام دارد و هیچ تضمینی برای موفقیت قطعی یک روش وجود ندارد، مسئله‌ای خوب تعریف‌نشده است.

گزینه ۱: پیچیدگی و دشواری به معنای خوب تعریف‌نشده بودن نیست. شطرنج هم پیچیده است، اما چون قانون و تضمین دارد، مسئله‌ای خوب تعریف‌شده است. گزینه ۳: در مسئله طلاق هدف مبهم است و نمی‌دانیم دقیقاً منظور از کاهش طلاق چیست. ضمناً برای خوب تعریف‌شده بودن باید سه شاخص دیگر (مبدأ مشخص، راهبرد استاندارد و تضمین نتیجه) هم وجود داشته باشد. گزینه ۴: برعکس متن کتاب است؛ مسائل علوم انسانی (مثل طلاق) طبق تعریف کتاب خوب تعریف‌نشده هستند، نه خوب تعریف‌شده.

۶۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۵)

کارمند از یک ذهنیت کلی و آشفته («جو مسموم است») به سمت فاکتورهای عینی (زمان، شخص، موضوع) حرکت کرده است. این دقیقاً مصداق عبور از «تصور مبهم» به «تشخیص دقیق» در مرحله اول است.

گزینه ۱: اگرچه «بی توجهی مدیر» یک مانع بیرونی محسوب می‌شود، اما تمرکز این سناریو بر روی «فرایند ذهنی کارمند» برای فهمیدن صورت مسئله است، نه صرفاً فهرست کردن موانع.
گزینه ۳: ارزیابی راه حل مربوط به مرحله سوم است. کارمند در این سناریو هنوز هیچ راه‌حلی (مثل گفت‌وگو با مدیر یا تغییر بخش) را اجرا نکرده است که بخواهد آن را ارزیابی کند.
گزینه ۴: طبق متن کتاب، شناسایی اقدامات و راهبردها مربوط به مرحله دوم (به‌کارگیری راه حل) است، در حالی که این کارمند هنوز در حال تلاش برای فهم دقیق ماهیت خود مسئله (مرحله اول) است.

- برای تشخیص مرحله اول از سایر مراحل به نوع فعالیت فرد دقت کنید؛ اگر فرد در حال «خرد کردن یک ادراک کلی» به اجزای عینی (مثل زمان، مکان یا شخص) است، هنوز در مرحله تشخیص مسئله قرار دارد، اما اگر فرد در حال «برنامه‌ریزی برای تغییر» یا انجام کاری است که مشکل را رفع کند، وارد مرحله به‌کارگیری راه حل شده است.

۷۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * روان‌شناسی (درس ۵)

ارزیابی راه حل: دانش آموز با مقایسه نمره (۱۵ به ۱۸)، به یک ملاک روشن برای موفقیت روش خود دست یافته است. هرگاه فرد وضعیت خود را بعد از اجرای راه حل می‌سنجد، در مرحله ارزیابی است (مرحله سوم حل مسئله).
بازبینی و اصلاح: تصمیم به «اضافه کردن تصاویر در کنار کلمات» نشان‌دهنده تمایل فرد به بهبود بخشیدن یا اصلاح روش قبلی است (مرحله چهارم حل مسئله).

گزینه ۱: «انتخاب راه حل جایگزین» زمانی رخ می‌دهد که روش قبلی شکست خورده باشد و فرد بخواهد مسیر را کلاً عوض کند (مثلاً به جای فلش کارت، کلاس برود)، اما در اینجا فرد می‌خواهد همان روش فلش کارت را بهبود دهد.
گزینه ۲: «به‌کارگیری راه حل» صرفاً مربوط به مرحله اجراست، در حالی که در بخش اول سؤال، فرد در حال سنجش نتیجه اجرای قبلی است (ارزیابی).
گزینه ۴: «تشخیص مسئله» اولین گام است و قبل از شروع مطالعه انجام می‌شود، در حالی که این دانش آموز یک ماه روش را اجرا کرده و اکنون در انتهای مسیر حل مسئله است.

- در بازبینی و اصلاح (گام ۴)، فرد به دنبال بهبود، چکش کاری و ارتقای همان روشی است که در حال حاضر اجرا کرده تا نتایج بهتری بگیرد؛ اما در انتخاب راه‌حل‌های جایگزین (گام ۵)، فرد به این نتیجه می‌رسد که روش فعلی کارایی لازم را ندارد و باید مسیر را کلاً تغییر دهد یا به دنبال علت‌های جدیدی برای حل مسئله بگردد. یک راه حل خوب که جواب می‌دهد، همچنان می‌تواند بهبود پیدا کند و بهتر شود.

زبان عربی

۷۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۴)

أنفقوا: انفاق کنید (رد گزینه ۴) // رزقناکم: به شما روزی دادیم (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // یوم: روزی (رد گزینه ۱) // مّا: از آنچه (من + ما) (رد گزینه ۱)

۷۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۴)

من اخلاق الجاهل: از اخلاق جاهل (رد گزینه ۲) // الإجابة: جواب دادن (رد گزینه ۲) // قبل أن یسمع: قبل از اینکه بشنود (رد گزینه ۱) // المعارضة: مخالفت کردن (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // قبل أن یفهم: قبل از اینکه بفهمد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // الحکم: حکم کردن (رد گزینه ۲)

۷۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۴)

دراسات: مطالعات (رد گزینه ۳) // الدخيلة: وارد شده (رد گزینه ۲) // قد تغيّرت: عوض شده، دگرگون شده (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // أوزانها: وزن‌هایشان (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // ألسنتهم: زبان‌هایشان «ألسنة» جمع مکسر است (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

- هرگاه ادوات شرط (إن، من، ما، إذا) بر سر جمله شرطیه‌ای بیایند که فعل شرط و جواب شرط آن ماضی باشد، هم می‌توان فعل شرط را مضارع التزامی و جواب آن را مضارع اخباری ترجمه کرد و هم می‌توان فعل شرط و جواب آن را به صورت ماضی ترجمه کرد. (هر دو صورت صحیح است.)

۷۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)

المباراة: مسابقه (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // المرسلین: خبرنگاران (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // أن یلعبوا بحماس: که با دلاوری (دلورانه) بازی کنند (رد گزینه ۱) // حتى ینجح: تا پیروز شود (رد گزینه ۲) // الفريق الوطني: تیم ملی (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

۷۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس‌های ۳ و ۴)

ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: گفته شد: «عالمی که از علمش سود برده می‌شود، بهتر از هزار عبادت‌کننده است!»
گزینه ۳: عرب‌ها کلمات غیرعربی را بر زبان نمی‌آورند، مگر پس از تغییر دادن صداهای آنها!
گزینه ۴: فرهنگ اسلامی منتشر شد و واژگان عربی در حکومت اسلامی افزایش یافت!

۷۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)

واژه‌های «أعین» و «عیون» در گزینه ۴ هر دو جمع «عین: چشم» هستند.

۷۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * عربی، زبان قرآن ۲ (درس‌های ۳ و ۴)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: با توجه به معنای آیه (هرکار خوبی که انجام دهید، خدا از آن آگاه است) و معنای عبارت فارسی (نیکی کن، حتی اگر انتظار پاداش فوری نداری، چون خدا آن را می‌بیند و در جایی دیگر به تو برمی‌گرداند) به این نتیجه می‌رسیم که این دو عبارت با همدیگر ارتباط معنایی دارند و بر این تأکید دارند که نیکی بی‌پاسخ نمی‌ماند و خدا از آن آگاه است.

گزینه ۲: با توجه به معنای عبارت (دانشمندی که از علمش نفع برده شود، بهتر از هزار عابد است) و معنای عبارت فارسی (اگر علم داشته باشی اما عمل نکنی، نادانی؛ و اگر با علمت عمل کنی، دانایی) به این نتیجه می‌رسیم که مفهوم این دو عبارت نزدیک به هم است.

گزینه ۳: با توجه به معنای آیه (چه بسا چیزی را ناپسند بدارید، در حالی که برای شما خیر است) و معنای عبارت فارسی (از عواقب کارهای بد بترس، چون دنیا مکافات عمل دارد) به این نتیجه می‌رسیم که این دو عبارت از نظر مفهومی با یکدیگر ارتباط ندارند.

گزینه ۴: با توجه به معنای عبارت (اگر نیکی بکاری، شادی درو می‌کنی) و معنای عبارت فارسی (کسی که نیکی می‌کند، هرگز از بدکاران آسیبی نمی‌بیند) به این نتیجه می‌رسیم که مفهوم این دو عبارت نزدیک به یکدیگر است.

■ ■ ترجمه متن:

«نهنگ آبی، یک حیوان پستاندار دریایی است که طولش به ۳۰ متر و وزنش به ۱۷۳ تن می‌رسد! نهنگ آبی، سنگین‌ترین حیوانی شمرده می‌شود که تاکنون بر روی کره زمین زیسته است! دانشمندان اندازه‌اش را با بزرگ‌ترین دایناسور که بزرگ‌ترین حیوان خشکی‌زی در تاریخ بود، یعنی آمفیکولیا، مقایسه می‌کنند! نهنگ آبی در مناطق مختلفی از دنیا یافت می‌شود و پنج نوع شناخته شده دارد! نهنگ آبی می‌تواند با سرعتی شنا کند که بینندگان را شگفت‌زده می‌کند! نهنگ آبی کوچک به شکل شگفت‌انگیزی رشد می‌کند!»

۷۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (جامع)

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه ۱: نوزاد نهنگ آبی، رشدی دارد که پژوهشگران و دانشمندان را شگفت زده کرده است! ✓

گزینه ۲: انواع نهنگ آبی در یک مکان زندگی نمی‌کنند! ✓

گزینه ۳: نهنگ آبی از ماهی‌هایی که در اقیانوس‌ها زندگی می‌کنند، بزرگ‌تر است! ✓

گزینه ۴: کسی تصور نمی‌کند که نوزاد نهنگ آبی به سنگین‌ترین حیوان روی کره زمین تبدیل خواهد شد! * (نه تنها در متن اشاره‌ای به این موضوع نشده، بلکه این جمله در تضاد با این کشف علمی است که نهنگ آبی بزرگ‌ترین حیوان روی زمین است.)

۷۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (جامع)

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: آمفیکولیا یک حیوان دریایی بود که نمی‌توانست در خشکی زندگی کند! * (آمفیکولیا دایناسوری بود که در خشکی زندگی می‌کرد.)
گزینه ۲: بزرگ‌ترین حیوان خشکی «زمینی» در تاریخ، صد سال پیش در میان مردم زندگی می‌کرد! * (بزرگ‌ترین حیوان خشکی زمینی در تاریخ، دایناسوری به نام آمفیکولیا بود و می‌دانیم که دایناسورها میلیون‌ها سال قبل روی زمین زندگی می‌کردند.)

گزینه ۳: سنگین‌ترین حیوانی که روی زمین زندگی می‌کند، از حیوانات پستاندار به‌شمار می‌آید! ✓

گزینه ۴: در دوره کنونی بزرگ‌ترین حیوان پستاندار و آمفیکولیا در یک زمان واحد با همدیگر زندگی می‌کنند! * (دایناسورها میلیون‌ها سال پیش منقرض شده‌اند.)

۸۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (جامع)

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن سنگین‌ترین موجودات زنده در جهان چقدر است؟ جواب: ۱۷۳ تن (براساس متن)

گزینه ۲: آیا دانشمندان می‌توانند نهنگ آبی را بیابند؟ جواب: بله (دانشمندان چون نهنگ آبی را پیدا کرده‌اند، توانسته‌اند برخی از خصوصیات آن‌ها را کشف کنند.)

گزینه ۳: آیا نهنگ آبی فقط در یک اقیانوس زندگی می‌کند؟ جواب: خیر (در متن گفته شده که نهنگ آبی در مناطق مختلفی از جهان زندگی می‌کند).
گزینه ۴: اسم‌های انواع شناخته شده نهنگ آبی چیست؟ (در متن اشاره‌ای به اسامی انواع شناخته شده نهنگ آبی نشده و فقط گفته شده که نهنگ آبی، پنج نوع شناخته شده دارد).

۸۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (جامع)

در گزینه ۳ «المناطق» اسم مکان نیست؛ زیرا مفرد آن، یعنی «المنطقة»، بر وزن اسم مکان (مَفْعَل، مَفْعَلَة، مَفْعَلَة) نیست.

۸۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)

گزینه ۱: «مَن» ادات شرط است و «فهُوَ نَاجِحٌ» جواب شرط از نوع جمله اسمیه می‌باشد. معنای عبارت نیز معنای شرط دارد: (هرکس در راه اهدافش بسیار بکوشد، پس او در دستیابی به آن‌ها موفق است!)
گزینه ۲: «إِنَّ» را نباید با «إِنْ» که ساکن است اشتباه گرفت. دَقْتُ کنیم که «إِنَّ» بر سر اسم می‌آید، اما «إِنْ» بر سر فعل می‌آید. در این گزینه نیز «تَفَكَّرَ» اسم است؛ چون مصدرها اسم محسوب می‌شوند.
گزینه ۳: «مَا» در اینجا حرف نفی است، نه شرط. (ترجمه: در این مسابقه موفق نشدید؛ برای اینکه شما مغرور شده بودید!)
گزینه ۴: «مَا» در این جمله از نوع موصولی است و معنای شرط ندارد، ضمن اینکه اگر «هُوَ لِي» جواب شرط از نوع جمله اسمیه بود، باید حتماً حرف «فَ» بر سر آن می‌آمد. دَقْتُ کنیم که هرگاه جواب شرط به شکل جمله اسمیه باشد، باید «فَ» در ابتدای آن بیاید.

۸۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۳)

گزینه ۱: فعل شرط و جواب شرط هر دو مضارع هستند.
گزینه ۲: فعل شرط و جواب شرط هر دو مضارع می‌باشند.
گزینه ۳: «تَوَاضَعُ» فعل شرط و ماضی است؛ اما چون در جمله شرطیه به کار رفته، معنای مضارع دارد.
گزینه ۴: در این جمله اسلوب شرط وجود ندارد. «مَن» در این جمله از نوع موصولی (کسی که) است. بنابراین فعل ماضی در این جمله معنای ماضی دارد، نه مضارع.

- هرگاه سؤال از ما بخواهد دنبال فعل ماضی‌ای باشیم که معنای مضارع دارد، باید فعل ماضی‌ای را پیدا کنیم که فعل یا جواب شرط واقع شده است؛ زیرا طبق قاعده‌ای که خوانده‌ایم، هرگاه فعل و جواب شرط به صورت ماضی باشند، معمولاً به صورت مضارع ترجمه می‌شوند.
- همچنین باید بدانیم در گزینه ۳ «تَوَاضَعُ» فعل ماضی از باب «تَفَاعُلُ» است و نباید آن را به خاطر حرف «ت» مضارع به‌شمار بیاوریم. دَقْتُ کنیم که حرف اول ماضی در باب‌های «تَفَعَّلُ» و «تَفَاعَلُ» را با حرف «ت» مضارع اشتباه نگیریم.

۸۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۴)

سؤال خواسته گزینه‌ای را پیدا کنیم که حرف «ال» در آن معنای اشاره بدهد. طبق قاعده کتاب، هرگاه در یک جمله، اسم نکره‌ای به کار رود و سپس همان اسم در ادامه عبارت با حرف «ال» تکرار شود، می‌توان این «ال» را به صورت اشاره (این یا آن) ترجمه کرد.
بررسی گزینه‌ها:
گزینه ۱: «الطَّلَابُ» معرفه است. در ادامه، کلمه «تلامیذ» به شکل نکره به کار رفته است. از آنجا که این دو کلمه همانند یکدیگر نیستند، قاعده گفته شده درباره‌شان صدق نمی‌کند.
گزینه ۲: «تَلِكُ» بر سر «الكلمات» آمده است و همین «تَلِكُ» معنای اشاره می‌دهد. پس این جمله نیز مشمول قاعده فوق نمی‌شود.
گزینه ۳: «طِفْلاً» و «الأطفال» دو کلمه متفاوت هستند.
گزینه ۴: «طَائِرٌ» نکره است و در ادامه به صورت معرفه به «ال» به کار رفته است.

- در قاعده مطرح شده در این تست باید حواسمان باشد که اسم نکره، اول بیاید و پس از آن، اسم معرفه به «ال» بیاید. ضمن اینکه این دو اسم باید از نظر عدد و جنس با هم مطابقت داشته باشند و در اصل یک اسم باشند و کلمات متفاوت از هم نباشند. بنابراین، اگر یکی مذکر و دیگری مؤنث باشد یا یکی مفرد و دیگری مثنی یا جمع باشد، در چنین حالتی «ال» معنای اشاره ندارد؛ زیرا اساساً این دو کلمه ارتباطی با هم ندارند و دو کلمه مستقل می‌باشند.

۸۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۴)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «التواضع» معرفه به «ال» است و فاعل برای فعل «إزداد»: افزایش یافت» قرار گرفته است.

گزینه ۲: «ریاح» فاعل و نکره است.

گزینه ۳: «سائحون» فاعل و نکره است.

گزینه ۴: «مهاجم» فاعل و نکره می‌باشد.

تاریخ

۸۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۲ (درس ۷)

ج) شکوفایی تمدن اسلامی در قرن‌های چهارم و پنجم هجری، متکی بر نهضتی علمی، فکری و فرهنگی بود که در سده‌های پیش از آن و به خصوص در دوره اول خلافت عباسیان به وقوع پیوسته بود.
د) در دوره نخست خلافت عباسیان، تشکیلات اداری (دیوانی) منظم و منسجمی با اقتباس از نظام دیوانی عهد ساسانیان شکل گرفت.

الف) دیوان جند (سپاه) در مدینه در زمان عمر بن خطاب؛ خلیفه دوم تشکیل شد.
ب) عبدالملک مروان، خلیفه اموی بود.

۸۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۲ (درس ۷)

فَضْل بن سَهْل و برادرش حسن بن سَهْل که تربیت یافته برمکیان و از دهقانان و زمین‌داران بزرگ خراسان بودند، نقش تعیین‌کننده‌ای در تحولات خلافت در زمان مأمون داشتند. هارون دو پسرش امین و مأمون را به ترتیب به‌عنوان ولیعهد برگزید، اما امین پس از آنکه به خلافت رسید، برادرش را از ولیعهدی کنار زد. مأمون با تدبیر و شمشیر ایرانیانی همچون خاندان سهل و طاهر بن حسین برادرش را شکست داد و خلیفه شد. پس از آن بود که فضل بن سهل به‌عنوان وزیر مأمون و حسن بن سهل در منصب حاکم عراق، صاحب قدرت و جایگاه رفیعی شدند. خلیفه حتی تحت تأثیر وزیر قدرتمند خود، مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد و لباس و پرچم سیاه را که نشان عباسیان بود به رنگ سبز درآورد. دوره زندگی امام هشتم شیعیان علیه السلام هم‌زمان با دوران خلافت امین و مأمون بود و همچنین در دوران وزیر مأمون، یعنی خاندان سهل زندگی می‌کردند.

۸۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۲ (درس ۷)

گزینه ۱: بیت‌الحکمه توسط عباسیان ساخته شد.
گزینه ۲: حملات پی‌درپی سلجوقیان به قلمرو خلافت فاطمی و سپس جنگ‌های صلیبی، وضعیت آن را بدتر کرد و باعث تضعیف آن شد.
گزینه ۴: معدودی از خلفای فاطمی محدودیت‌هایی را برای پیروان سایر مذاهب از جمله اهل تسنن ایجاد می‌کردند.

۸۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد و استدلال * تاریخ ۲ (درس ۷)

بررسی موارد:

- (الف) یکی از بادوام‌ترین دانشگاه‌های دنیای اسلام به نام الازهر توسط فاطمیان در قاهره بنیان نهاده شد. (۳۵۹ ق)
- (ب) فضل بن سهل و برادرش حسن، نقش تعیین‌کننده‌ای در تحولات خلافت در زمان مأمون داشتند. (۱۹۸-۲۱۸ ق)
- (ج) ابومسلم و سپاهیان پس از شکست سپاه اموی و ورود به کوفه، با سفاح از خاندان عباسیان بیعت کردند. (۱۲۳ ق)
- (د) فعالیت امامان بعد از امام رضا علیه السلام تا عصر غیبت امام مهدی علیه السلام بر تربیت شاگردان و یاران برجسته و مقابله با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی استوار بود. (۲۶۰ ق)

۹۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * تاریخ ۲ (درس ۷)

- برمکیان توسط هارون الرشید به طرزی ناگهانی از صفحه روزگار محو شدند.
- مأمون تحت تأثیر خاندان سهل، خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد.
- در نتیجه حسادت بزرگان عرب به مأمون، بعد از تغییر پایتخت حکومت، فصل بن سهل را به قتل رساند.
- با پایان گرفتن حکومت مأمون، تسلط امور را امیرالامراء به دست گرفتند.

- گزینه ۱: قتل ابن مقفع (زمان منصور) پیش از تأسیس بیت‌الحکمه (زمان هارون) و بنای شهر بغداد (زمان منصور) صورت گرفت.
- گزینه ۲: تسلط امیرالامراء بر خلافت، بعد از قتل فصل بن سهل (بعد از پایان حکومت مأمون و خارج شدن کنترل امور از دست خلفای عباسی) بود.
- گزینه ۳: نابودی برمکیان پیش از قتل فصل بن سهل (زمان مأمون) صورت گرفت.

۹۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * تاریخ ۲ (درس ۹)

حسن بن زید بنیان‌گذار حکومت علویان طبرستان و جانشینان او از سادات علوی شیعه‌مذهب به‌شمار می‌رفتند که برای رهایی از ستم خلفای عباسی به ایران و به‌ویژه منطقه طبرستان پناه آورده بودند.

۹۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * تاریخ ۲ (درس ۹)

- (الف) محمد زکریای رازی
- (ب) فارابی معروف به معلم دوم
- (ج) ابوریحان بیرونی

- ابوریحان بیرونی در هندشناسی متبحر بوده است. ابوریحان بیرونی به جهت آن که کتاب‌هایی به زبان‌های فارسی، عربی و سانسکریت که زبان هند باستان است تألیف کرده، به این زبان‌ها تسلط داشت.

۹۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * تاریخ ۲ (درس ۷)

از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان، اجتناب از سیاست عرب‌گرایی بود که امویان دنبال می‌کردند. به همین دلیل در این دوره، ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت عباسیان برخوردار شدند و نقش مهمی را در اداره امور خلافت به‌عهده گرفتند. آنان علاوه بر تصدی منصب مهم وزارت و سایر مناصب دیوانی، در مواردی به فرماندهی سپاه و حکومت بر برخی ولایات منصوب شدند.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * تاریخ ۲ (درس ۸)

۹۴- پاسخ: گزینه ۱

دقت: حواست باشه که ویژگی‌ها و عبارات مربوط به هر جنگ رو بلد باشی.
 پس از سال‌ها اختلاف و نزاع در دربار ساسانی، یزدگرد سوم بر تخت نشست؛ امور کشور کمی سامان یافت و سپاه ایران با شکست مسلمانان در جنگ جسر یا پل (۱۳ ق) بیشتر متصرفات آنان را پس گرفت. عمر، خلیفه دوم، جنگاوران تازه‌نفسی را که از انگیزه معنوی و مادی بالایی برای جنگیدن برخوردار بودند، روانه ایران کرد.
 اعراب مسلمان نخست در قادسیه سپاه ایران را به سختی شکست دادند (۱۴ ق) و تیسفون پایتخت پرآوازه ساسانیان را پس از مدتی محاصره تسخیر کردند (۱۶ ق) (علت نادرستی گزینه ۱)
 از عوامل شکست قادسیه می‌توان به اختلاف‌های داخلی ایرانیان، ناامیدی رستم فرخزاد (فرمانده سپاه ساسانی) از پیروزی و همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان اشاره کرد. ضمن آنکه خبر پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام موجب تقویت روحیه و انگیزه جنگاوران عرب در قادسیه شد.
 پس از سقوط تیسفون بقایای ارتش ساسانی در جلولا گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند، اما شکست خوردند و بسیاری از آنان کشته شدند. (۱۶ ق)

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * تاریخ ۲ (درس ۸)

۹۵- پاسخ: گزینه ۳

گزینه ۱: قسمت اول: مربوط به خلفای عباسی است - قسمت دوم: درست
 گزینه ۲: قسمت اول: درست - قسمت دوم: نادرست؛ مهاجرت قبیله‌های عرب به ایران در این دوران شدت گرفت.
 گزینه ۳: قسمت اول: نادرست؛ سکه‌های ضرب‌شده توسط ساسانیان در این دوران در گردش بود - قسمت دوم: درست؛ در این دوره حکومت شهرها و مناطق مختلف دنیای اسلامی از جمله ایران در انحصار کامل اشرافیت اموی و سران قبیله‌های عرب متحد آنان قرار داشت.
 گزینه ۴: قسمت اول: درست - قسمت دوم: درست
 صورت سؤال به ترتیب عبارت نادرست و درست را خواسته است که با این تفاسیر گزینه ۳ پاسخ صحیح این سؤال است.

جغرافیا

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۶)

۹۶- پاسخ: گزینه ۲

(ب) یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی در قرون ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به عصر اکتشافات جغرافیایی آغاز شد.
 (د) اغلب کشورهای جهان سعی می‌کنند، زبان‌های بومی خود را حفظ کنند تا هویت فرهنگی آن‌ها پابرجا بماند.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۶)

۹۷- پاسخ: گزینه ۱

(الف) زبان سامی شامل زبان مردمان عرب و یهود است و جزئی از زبان آفرو-آسیایی است.
 (ج) مستولان ایالت کبک برای ترویج زبان فرانسوی برای مهاجران، کلاس‌های زبان رایگان برگزار می‌کنند.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * جغرافیا ۲ (درس ۶)

۹۸- پاسخ: گزینه ۳

ادیان به دو گروه تقسیم می‌شوند: (الف) ادیان مبتنی بر یکتاپرستی مانند دین اسلام، مسیحیت، یهود و زرتشت؛ (ب) ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه مانند هندوئیسم، بودائیسم، آنیمیسم (مذاهب قبیله‌ای)
 در ناحیه فرهنگی اسلامی (الف) دین اسلام و در ناحیه فرهنگی غربی-اروپایی (ب) دین مسیحیت و در ناحیه فرهنگی جنوب و شرق آسیا (ج) دین هندوئیسم و بودائیسم غلبه دارد.
 با توجه به نقشه، ناحیه فرهنگی جنوب و شرق آسیا فقط در یک قاره (آسیا) غلبه دارد.

– نقشه صورت سؤال نواحی فرهنگی را به صورت کلی نشان می دهد و در این نوع نقشه ها اطلاعات تعمیم یافته اند. بنابراین وقتی گفته می شود ادیان بودائی و هندو در این ناحیه غلبه دارند، به این معنی نیست که در قاره های دیگر به صورت پراکنده دیده نمی شود.

۹۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * جغرافیا ۲ (درس ۶)

بخش فرهنگی از زمان های بسیار کهن وجود داشته است. بسیاری از ابداعات بشر که در تمدن های اولیه شکل گرفته اند، مانند شیوه کشاورزی، خط، ذوب فلزات و تولید سلاح های جنگی، کم کم از ناحیه مبدأ خود به نواحی اطراف گسترش یافته اند. در گذشته جنگ ها و دادوستد میان نواحی نقش مهمی در پدیده بخش فرهنگی داشته است. برای مثال آمدوشد کاروان ها در مسیر جاده ابریشم موجب گسترش ابداعات، افکار، کالاها و... در سرزمین های مختلف می شد.

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۷)

در گذشته فعالیت های اقتصادی به سه گروه یا سه بخش عمده تقسیم می شدند. از دهه ۱۹۸۰ میلادی یک بخش دیگر به بخش های قبلی افزوده شد و فعالیت های نوع چهارم نام گرفت. فعالیت های نوع «اول»: به فعالیت هایی گفته می شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل داری و استخراج معدن فعالیت های نوع «دوم»: شامل فعالیت هایی است که طی آن ها منابع و مواد اولیه در کارخانه ها تغییر شکل می یابند و به کالا تبدیل می شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن ها استفاده می کنیم (صنعت). فعالیت های نوع «سوم»: به فعالیت هایی گفته می شود که در فرایند آن ها خدماتی به دیگران ارائه می شود؛ مانند حمل و نقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت (صادرات و واردات) و مانند آن (خدمات). فعالیت های نوع «چهارم»: بخشی از فعالیت های اقتصادی که فراهم کننده خدمات مربوط به جمع آوری و پردازش اطلاعات و فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است.

بررسی عبارات:

- الف) جنگل داری ← فعالیت نوع اول
ب) ماشین سازی ← فعالیت نوع دوم
ج) حمل و نقل ← فعالیت نوع سوم
د) تحقیق و توسعه ← فعالیت نوع چهارم
ه) صادرات ← فعالیت نوع سوم

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * جغرافیا ۲ (درس ۷)

استقرار مزارع تک محصولی در کنار سواحل دریا برای استفاده از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف و کاهش هزینه ها در انتقال محصولات است. معمولاً در کنار مزارع غله تجاری کارخانه هایی برای تبدیل، بسته بندی و توزیع محصولات در بازارهای مصرف پدید می آید که در اصطلاح به آن ها کشت و صنعت می گویند.

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * جغرافیا ۲ (درس های ۶ و ۷)

■ بخش فرهنگی از زمان های بسیار کهن وجود داشته است. بسیاری از ابداعات بشر که در تمدن های اولیه شکل گرفته اند، مانند شیوه کشاورزی، خط، ذوب فلزات و تولید سلاح های جنگی، کم کم از ناحیه مبدأ خود به نواحی اطراف گسترش یافته اند.
■ در کشاورزی تجاری تولید محصول کشاورزی یا پرورش دام به منظور فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می شود. در این نوع کشاورزی معمولاً از فناوری های پیشرفته و ابزارآلاتی مانند تراکتور، کمباین، بذر اصلاح شده و کود شیمیایی استفاده می شود.

- با توجه به توضیحات و متن سؤال گسترش محصولات کشاورزی به دیگر نقاط جهان به پخش فرهنگی اشاره دارد و کشاورزی در دسته فعالیت‌های اقتصادی نوع اول قرار دارد و استفاده از ابزارها و ماشین کشاورزی پیشرفته مربوط به کشاورزی تجاری است.

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۷)

به‌طور کلی نواحی کشاورزی در جهان دو نوع‌اند:

- (۱) کشاورزی معیشتی (غیرتجاری): در آن تولید محصول یا پرورش دام بیشتر؛ در حد مصرف خانوار کشاورز با فروش محلی صورت می‌گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی کم است.
- (۲) کشاورزی تجاری: تولید محصول یا پرورش دام به منظور فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می‌شود.

- کشت تجاری به سرمایه زیاد نیاز دارد و میزان تولید محصول نیز در آن زیاد است.

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۷)

- (ب) این صنایع وابستگی کمی به منابع طبیعی خام دارند.
- (ه) این صنایع در دسته چهارم فعالیت‌های اقتصادی قرار دارند.

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیا ۲ (درس ۷)

بحران سوءتغذیه در جهان با وجود میزان زیاد تولید محصولات کشاورزی در جهان نشان می‌دهد که مشکل گرسنگی لزوماً ناشی از کمبود تولید غذا نیست و ریشه در فقر و توزیع ناعادلانه درآمدها دارد و پدیده تغییرات آب و هوایی در سال‌های اخیر باعث کاهش ذخیره غلات جهانی و افزایش قیمت مواد غذایی شده است و شدت این بحران را بیشتر کرده است.

فلسفه

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۶)

معرفت‌شناسی بخشی از فلسفه است که به پدیده شناخت می‌پردازد. معرفت‌شناسی همیشه جزئی از فلسفه بوده است. (تأیید گزینه ۴، رد گزینه‌های ۱ و ۲) هنگامی که فیلسوفی درباره موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان می‌اندیشد، ناگزیر درباره خود اندیشیدن و شناخت نیز دیدگاهی دارد. مانند افلاطون و ارسطو در یونان باستان (رد گزینه ۳)

- معرفت‌شناسی همواره جزئی از فلسفه بوده است؛ اما بعضی اوقات، به‌عنوان شاخه‌ای مستقل و بعضی اوقات در ضمن سایر مباحث مطرح می‌شده است.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۶)

گزاره «نمی توان گفت که تمام تصورات انسان بی ارتباط با واقعیت باشد» به امکان شناخت و نفی شکاکیت اشاره می کند، پس باید گزاره جواب، بی ارزش بودن همه دانسته های انسان و عدم امکان شناخت را بیان کند. بدین ترتیب، گزاره بیان شده در سؤال با گزاره «اساساً بین معلومات انسان با تصور «دیو» و «دریای جیوه» تفاوتی نیست»، ناسازگار است، چون معنای گزاره اخیر این است که تمام دانش انسان امری خیالی است و مطابق با واقع نیست.

گزینه ۱: برخی از تصورات انسان مطابق با واقع هستند، با این امر ناسازگار نیست که برخی از تصورات انسان امور خیالی باشند، به عبارت دیگر گزاره بیان شده در صورت سؤال تنها بیانگر این مطلب است که برخی تصورات انسان بی ارتباط با واقعیت های جهان است و برخی بی ارتباط نیست.

گزینه ۲: اینکه انسان می تواند برخی از واقعیت های جهان را بشناسد، نشانه امکان شناخت است و با گزاره سؤال که بیانگر رد شکاکیت است ناسازگار نیست.

گزینه ۳: اینکه برخی از شناخت های ما منطبق با واقعیت نیست، نشانه عدم امکان شناخت نیست که با رد شکاکیت ناسازگار باشد.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۶)

اینکه با دیگران گفت و گو می کنیم، نشانه باور ما به امکان شناخت انسان است، زیرا اگر باور نداشتیم که حرف های دیگران را می فهمیم یا آن ها حرف های ما را می فهمند، هیچ گاه با دیگران صحبت نمی کردیم.

- البته گفت و گو با دیگران علاوه بر اینکه نشانه باور به امکان شناخت است، نشانه باور به امکان انتقال معرفت به دیگران نیز هست.

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۷)

ریاضیات از جمله علمی است که دستاورد عقل محض می باشد.

گزینه ۱: برشمردن عوامل رشد محصولات کشاورزی نوعی معرفت تجربی است و حاصل همکاری حس و عقل است.

گزینه ۲: عقل در این جا مستقل نیست، بلکه بعد از درک این حالات درونی، به تحلیل و بررسی آن می پردازد.

گزینه ۳: در این مسئله هم ابزار عقل و هم ابزار حس دخالت دارد.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۷)

شناخت قوانین عالم طبیعت، از طریق شناخت تجربی است که حاصل همکاری عقل و حس است، نه فقط حس.

گزینه ۱: گرچه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می دهد، اما این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می کنیم.

گزینه ۲: اگر برای انسان در حواس خطا رخ داده باشد، برای پی بردن به خطای خود باز هم از حواس استفاده می کند.

گزینه ۳: یکی از نشانه های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت ها و تمایزهاست.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۶)

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۲

حقایق بسیاری وجود دارد که هنوز انسان نتوانسته آنها را بشناسد و ممکن است ما در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کنیم. وجود اشتباه در برخی دانسته‌ها نیز قابل انکار نیست، اما این موارد، هیچ کدام به معنی عدم امکان شناخت و قبول شکاکیت نیست. شکاکیت یعنی شکل در اصل دانستن و همه دانسته‌ها.

گزینه‌های ۱ و ۴: بیانگر شکاکیت هستند.

گزینه ۳: امکان معرفت، بدیهی است و آنچه در صورت سؤال گفته شده است، ارتباطی به بدیهی نبودن شناخت ندارد.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۶)

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۳

این عبارت که «شناخت انسان نامحدود است و می‌تواند همه چیز را بشناسد»، گرچه نادرست است، اما منجر به تناقض نمی‌شود.

گزینه ۱: گوینده خودش این مسئله را شناخته و توانسته حرفش را به دیگری منتقل کند. یعنی عبارت مطرح شده، یک انتقال دانش محسوب می‌شود و این تناقض‌گویی است.
گزینه ۲: این همان شکاکیت مطلق است، چون وقتی می‌گوید هیچ شناختی ممکن نیست، گوینده این سخن، خود این عبارت را شناخته است و منجر به تناقض شده است.
گزینه ۴: این مطلب گزاره‌ای معرفت‌شناسانه است که از مباحث فلسفی و عقلی است و با تجربه به دست نمی‌آید، ولی مفهوم این گزاره به دنبال رد شناخت عقلی است.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۷)

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۲

قانون علیت از تجربه و آزمایش به دست نمی‌آید، بلکه برعکس خودش پایه و اساس هر تجربه‌ای است. این قانون یکی از قواعد اولیه تعقل است که انسان در شناخت هر پدیده‌ای از آن استفاده می‌کند.

گزینه ۱: قانون علیت یک قاعده عقلی محض است و دریافت‌های حسی هیچ نقشی در ادراک آن ندارند.
گزینه ۳: قانون علیت یکی از قواعد اولیه تعقل است که انسان در شناخت هر پدیده‌ای از آن استفاده می‌کند. بنابراین متکی بودن شناخت به قانون علیت، منحصر به شناخت تجربی نیست.
گزینه ۴: پایه و اساس هر تجربه‌ای علیت است، نه برعکس.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۶)

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۱

کسی که می‌گوید «علم و دانش انسان در هیچ زمینه معرفتی مطابق با واقع نیست و با حقیقت امور ارتباطی ندارد»، در واقع مدعی عدم امکان شناخت است، اما با بیان این مطلب گرفتار تناقض شده و همین نظر او بیان شناختی است که مدعی است واقعیت دارد.

گزینه ۲: عدم توانایی انسان در شناخت بسیاری از حقایق، به محدود بودن شناخت انسان مربوط می‌شود و این مطلب به معنای عدم پذیرش امکان شناخت نیست و گزاره مدنظر نیز چنین ادعایی نکرده است.
گزینه ۳: ادعای عدم امکان شناخت برخی امور، به معنی شکاکیت نیست و لذا متناقض نمی‌باشد.
گزینه ۴: این که انسان در آغاز تولد شناختی ندارد و به تدریج به شناخت می‌رسد، به تدریجی بودن شناخت انسان مربوط می‌شود و ربطی به عدم پذیرش امکان شناخت ندارد.

کسی که ادعای شکاکیت مطلق دارد و امکان شناخت را برای انسان به کلی رد می‌کند، در واقع می‌گوید «من می‌دانم که انسان نمی‌تواند چیزی را بشناسد» یا «من در این مطلب شک ندارم که در همه چیز شک دارم» و لذا دچار تناقض‌گویی شده است.

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۷)

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: حس، نقشی در تشخیص خوب و بد اخلاقی ندارد و این حکم، یک حکم عقلی محض است.
گزینه ۲: یکی از قوانین طبیعت است که با شناخت تجربی درک می‌شود. شناخت تجربی حاصل همکاری حس و عقل است.
گزینه ۳: به یکسان عمل کردن طبیعت مربوط است که یک گزاره عقلی محض است.
گزینه ۴: یک بحث معرفت‌شناختی و از مباحث فلسفی است و لذا با عقل محض بررسی می‌شود.

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۷)

شناخت تجربی بر چند قاعده عقلی مهم استوار است، برخی از این قواعد عبارتند از: ۱) پدیده‌ها خودبه‌خود پدید نمی‌آیند، بلکه هر پدیده‌ای نیازمند علت است. ۲) هر پدیده علتی ویژه دارد و از هر چیزی هر چیزی پدید نمی‌آید. ۳) طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: این رفتار کشاورزان به معنای قبول داشتن تناسب میان علت و معلول است و اینکه هر علتی، معلول خاصی دارد.
گزینه ۲: این رفتار اقتصاددانان یعنی این پدیده علتی مشخص دارد که به دنبال آن‌ها می‌گردند.
گزینه ۳: نشر این دستاوردها به معنای این است که دانشمندان قبول دارند، طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند.
گزینه ۴: شناخت تفاوت و تمایز میان اشیای پیرامون ما به وسیله تجربه و حس است و به کمک عقل از این تفاوت‌ها بهره می‌گیریم.

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۷)

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: خطا فقط در بدیهیات راه ندارد. ابزارهای شناختی انسان مصون از خطا نیستند، حتی استدلال‌های عقلی محض نیز ممکن است، خطا داشته باشد و این خطاها با دقت و به‌کارگیری قواعد منطقی قابل جلوگیری است.
گزینه ۲: پایه و اساس دیگر علوم همان فلسفه‌های مضاف هستند و فلسفه از علومی است که در قلمرو شناختی عقل محض است، نه یافته‌های تجربی یا همکاری حس و عقل.
گزینه ۳: منطق یکی از ابزارهای کاربردی در فلسفه است، اگر دچار مغالطه شویم و استدلال‌ها را به درستی به‌کار نبریم دانش عقلی دچار اشکال و اشتباه می‌شود.
گزینه ۴: دانستنی‌های فلسفی تنها از طریق قواعد عقلی به دست می‌آید و داده‌ها و یافته‌های تجربی در یافته‌های فلسفی کاربردی ندارد.

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۶)

توانایی انسان در شناخت مسائل و موضوعات مختلف، نشانه توانایی انسان در شناخت همه چیز نیست، بلکه ابزارهای شناختی انسان محدود است و نمی‌توان ادعا کرد که او همه چیز را می‌تواند بشناسد. پیشرفت دانش بشری در شاخه‌های گوناگون علمی نشانه امکان شناخت اوست.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * فلسفه ۱ (درس ۶)

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۳

گرگیاس معتقد بود: «اولاً چیزی وجود ندارد. ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد. ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید» این جملات گرگیاس به هم مرتبط است و چون سوفیست بود، وجود واقعیت و توانایی انسان در شناخت را قبول نداشت.

گزینه‌های ۱ و ۲: مطابق باور گرگیاس است.

گزینه ۴: این گزاره نیز با توجه به اینکه مقدم آن از نظر گرگیاس محقق نمی‌شود، درست است.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * فلسفه ۱ (درس ۷)

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۴

یکی از کاربردهای عقل، استفاده از آن برای رسیدن به یافته‌های عقلانی فلسفی در مورد حقیقت و چیستی انسان و جهان است. از آنجا که جنس این مباحث فلسفی است، تنها ابزاری که در درک آن‌ها نقش دارد، عقل است.

گزینه ۱: عقل می‌تواند علل پیدایش حالات درونی نفس را کشف کند و درباره آن‌ها توضیحاتی بدهد، ولی دریافتن خود این حالات در درون نفس، کار عقل نیست.

گزینه ۲: تمام مباحث مربوط به ابزارهای شناخت، از جمله محدودیت آن‌ها، همگی فلسفی هستند و لذا در بررسی آن‌ها هیچ ابزاری جز عقل دخالت ندارد.

گزینه ۳: شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیای پیرامون، با استفاده از حس امکان‌پذیر می‌شود.